

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 0651-74000 ΦΑΞ: 0651-79286

ΕΤΟΣ ΚΑ'
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 247
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
1998

ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΕΓΓΝΟΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Από τον γνωστό Ηπειρώτη Αρχιτέκτονα-Πολεοδόμο ΒΑΣΙΛΗ ΧΑΡΙΣΗ, συνδρομητή του περιοδικού μας και φίλο του Ζαγοριού, πήραμε και δημοσιεύουμε την παρακάτω επιστολή.

Τον ευχαριστούμε για τη συγχετική και δημιουργική έγνοια του για το Ζαγόρι μας, παρ' ότι μη Ζαγορίσιος.

Επειδή οι απόψεις του, πάντα έγκυρες και ουσιαστικές, συμπίπτουν απόλυτα με τις απόψεις, τους στόχους και τις επιδιώξεις τούτου του περιοδικού, τη δημοσιεύουμε στην πρώτη του σελίδα, όπου κυρίως καταχωρούνται οι απόψεις της ΙΛΕΖ και της Συντακτικής Επιτροπής.

Το "Ζ"

Κύριε Διευθυντά

Πριν λίγο καιρό στο Ζάππειο έγινε μία έκθεση με σκοπό να προβληθεί το Ζαγόρι και το έργο ανάπτυξής του. Έτσι, τώρα που "καταλάγιασε ο κουρνιαχτός" από εκλογές κτλ., σκέφτηκα πως ΠΡΕΠΕΙ να πω μερικά πράγματα μια και το Ζαγόρι δεν είναι απλά κάποια περιοχή της πατρίδας αλλά σίγουρα είναι μια ιστορικά καταξιωμένη έκφανση της Ηπειρωτικής και, συνακόλουθα, της Εθνικής μας Ευποιΐας.

Πήγα λοιπόν και είδα την έκθεση. Είδα επίσημους που νοιάζονταν για τα κοινά και λιγοστούς Ζαγορίσιους που "γνοιάζονταν" για τον τόπο τους. Αλλά δεν είδα κανένα από τους ευαίσθητους της Πρωτεύουσας (αυτούς που λένε ότι ανησυχούν για τον πολιτισμό τούτης της χώρας).

Πέρα απ' όλα αυτά, άκουσα

για το πόσα έργα έγιναν και πόσα χρήματα θα "πέσουν" στο Ζαγόρι μέχρι το σωτήριο έτος 2000. Άκουσα ενθουσιασμούς και μεμψιμοιρίες για τα "ποσά" αλλά και "αγαλιασμούς" σιγουριάς για την επερχόμενη ανά-

κες ακριβότερα απ' όλους τους άλλους", όπως και την επίσημη απάντηση: "Θα το δούμε"... [Φαίνεται πως η Πολιτεία δεν κατάλαβε και πήρε το παράπονο για αίτημα "χρηματοδότησης" αντί για καταγγελία

μένον σε αξίες τόπου. Ειλικρινά, ανησύχησα αναλογιζόμενος την "ανάπτυξη" άλλων τόπων όπου αντί μερικών "αργυρίων" πούλησαν τον "ατίμητον" τόπο τους. Και ενθυμούμενος το Σεφέρη να γογγίζει: "όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει", τρώμαξα.

Πιστεύω η ανάπτυξη του Ζαγοριού, δεν είναι μόνο η καλύτερευση της ζωής των Ζαγορισίων, γιατί η ανάπτυξη του, πρώτα και πάνω απ' όλα, είναι η διάσωση και ανάδειξη μιας καταξιωμένης ιστορικά ανθρωπίνης στάσης ζωής. Μιας στάσης που έκανε τη στέρηση του τόπου αρχοντιά ψυχής, τον πόνο τραγούδι, τη σκληράδα της πέτρας ύμνο έτσι που τα χωριά του "εκ μέσου των πετρών δώσουσι φωνήν"... Γι' αυτό και η ανάπτυξη του Ζαγοριού επιβάλλεται "να εργάζεται και φυλάττει" με αυτογνωσία αυτό ως "κιβωτό" σωτηρίας από τον "κατακλυσμό" της νεοελληνιστί νοούμενης "ανάπτυξης". Έτσι, λοιπόν, όταν μιλάμε για την ανάπτυξη του Ζαγοριού, πρέπει να λογαζούμε ότι κύριο είναι το "πώς" ανεξάρτητα από το "πόσα".

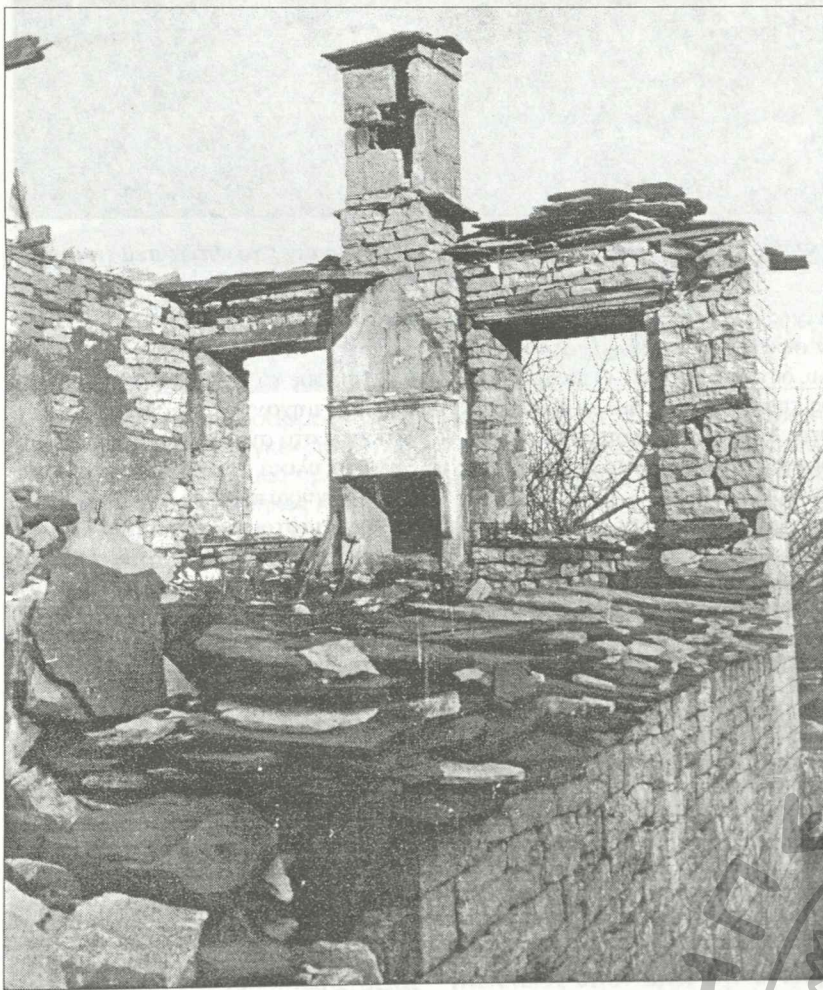
Για το κάποιο έλλειμμα προδοχής στο "πώς", αν σωστά κατάλαβα, ανησυχώ.

Για το μήπως "βγάλουμε τα μάτια μας" με χρυσάφινα δάχτυλα τρέμα.

Και όλα αυτά γιατί, ως Ηπειρώτης, "αιτούτες τις πέτρες τις αγάπησα όσο βάσταξα / αϊτούτες τις πέτρες, τη μοίρα μου...".

Μαρούσι 15.10.1998

Βασίλης Αναστ. Χαρίσης
Αρχιτέκτων - Πολεοδόμος

Το παράπονο της Ζαγορίσιας «βάβως» έτσι, συνήθως, δικαιώνεται...

πτυξη. Άκουσα να λέγεται επίσημα, για κάποιες σημαντικές αναφορές που έγιναν για τις ποιοτικές αξίες του Ζαγοριού, πως αυτές είναι... ρομαντικές [!!!]. Άκουσα, ακόμα, το παράπονο κάποιας Ζαγορίσιας "βάβως":

"Γιατί παιδί μου εγώ να πληρώνω το συγγύρισμα του σπιτιού μου με πέτρες και πλά-

αν/ήθικης μεταχείρισης. Φαίνεται ότι δεν έγινε αντιληπτό πως το παράπονο, στο βάθος, ήταν ηθικό μια και την παιδεία θεωρείς της νεο/αστικής μας αν/αισθησίας, αντί να τη χρεωθεί η Πολιτεία τη χρεώνεται η ξεχασμένη "βάβω" του Ζαγοριού. Τέλος, δεν άκουσα ικανές αναφορές για το τι σημαίνει πράξη ανάπτυξης ενός υπερ/ αναπτυγ-

ΤΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

Να λοιπόν, που τελικά ο νέος θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης, ύστερα από τις εκλογές στις 11 και 18 Οκτωβρίου πήρε σάρκα και οστά. Υλοποιήθηκε δηλαδή τελικά η συνένωση των κοινοτήτων, που είχαν καταργηθεί, σε Δήμους, με έδρες κεντρικά χωριά, που εκλέχθηκαν από κάποια επιτροπή και το αρμόδιο Υπουργείο. Εφαρμόστηκε κατά γράμμα ο Νόμος 2539/97.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στον καθορισμό της έδρας του Δήμου μεσολάβησαν οι άλλοι παράγοντες και γι' αυτό έγιναν και λάθη. Λάθη μικρά ή μεγάλα, μερικά όμως ασυγχώρητα, για να μη τα ονομάσω εγκληματικά. Π.χ. πολύ σοβαρό λάθος ήταν η διάθεση του Ζαγοριού σε τρεις Δήμους. Η ιστορία, η ονομασία, η παράδοση, η γεωγραφία, το γεωφυσικό περιβάλλον, τα ήθη και τα έθιμα και πάνω απ' όλα η ΠΙΣΤΗ και η περηφάνεια όλων των Ζαγοριέσιων στην κοινή προέλευση και την ενότητά τους, ούτε κατά διάνοια δεν άφησαν την υποψία ότι θα μπορούσε να διαμελιστεί και να διασπαστεί το Ζαγόρι σε ανταγωνιστικές και αλληλοπολεμικές περιοχές. Οι Ζαγοριέσις ποτέ δεν ήθελαν ούτε τη διαίρεσή τους, ούτε την αποποίηση του ονόματός τους.

Διακρίνονταν από παλιά στο Ανατολικό, το Κεντρικό και το Δυτικό, αλλά το ΖΑΓΟΡΙ, το ΕΝΑ και ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ, το φημισμένο σ' όλο τον κόσμο κι όλας πάνω ανάφερα, το αδιαίρετο Ζαγόρι με την ένδοξη ιστορία του. Είμαι σίγουρος, ότι ο έντιμος - και πιστεύω αυτό που λέω - ο εκλεκτός Ηπειρώτης Υπουργός των Εσωτερικών, του οποίου είχα την τιμή να σφίξω το χέρι και να συνομιλήσω μαζί του, όταν είχε έρθει στο Πάπιγκο, τον Αύγουστο του 1997, συνοδεύοντας τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, είχα βέβαια επαναλαμβάνω, ότι αν ο φόρτος των εργασιών του και τα επείγοντα προβλήματα του επέτρεπαν να καταποσιφιστεί γύρω από το όλο πρόβλημα, ποτέ δεν θα επικύρωνε με την υπογραφή του μια τέτοια διχαστική πράξη για το Ζαγόρι.

Ένα ενιαίο, αδιαίρετο Ζαγόρι, που μας παρέδωσαν οι πατεράδες μας και οι πρόγονοί μας, είναι δυνατόν εμείς σήμερα να το διαμελίσουμε; Είναι δυνατόν σήμερα, που η εκπρόκληση των αποστάσεων, η προοπτική απασχόλησης, αργά ή γρήγορα, ενός ολοκληρωμένου οδικού δικτύου καθώς και η οργάνωση σύγχρονου τηλεπικοινωνιακού δικτύου, μπορεί να μας ενώσει, να μας φέρει πιο κοντά, εμείς αντίθετα να γραφούμε ένα άδοξο τέλος μιας ένδοξης ιστορίας;

Όμως, φίλοι μου, βλέπω ότι ξεφύγα από το θέμα μου. Αποράσισα να γράψω μάλλον ένα αισιόδοξο μήνυμα, όπως φαίνεται από την επικεφαλίδα και κατάληξη σ' ένα θλιβερό προβληματισμό για το Ζαγόρι.

Ας το πάρουμε λοιπόν κι ας το δεχτούμε, όπως μας ήρθε και μας επιβλήθηκε κι ας ευχηθούμε ο νέος θεσμός του νόμου «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» να αποβεί ωφέλιμος για το καλό της Πατρίδας και για το Ζαγόρι ειδικότερα.

Ακόμα ας ευχηθούμε οι «άρχοντες», που εκλέχθηκαν κι αυτοί που θα

εκλέγονται στο μέλλον, να επιτύχουν στο έργο τους, να συνεργάζονται μεταξύ τους και που το ξέρετε, κάποτε ίσως να ιδούν τα παιδιά μας ένα ενωμένο κι αδιαίρετο ΖΑΓΟΡΙ.

Ανεξάρτητα όμως από τα παραπάνω εύκολα μπορούμε να επισημάνουμε τα θετικά σημεία του Νόμου.

Η συνένωση σημαίνει δύναμη, σημαίνει μελέτη και οργάνωση, σημαίνει

τους με τις Αρχές, θα είναι τώρα πιο προσιτή και δυνατή, γιατί αυτό να το τονίσω, είναι θέμα που απασχολεί όλους. Θετικό οπωσδήποτε μέτρο ήταν και η κατάργηση των Προέδρων, όχι τόσο για λόγους οικονομίας, αλλά κυρίως γιατί στην προσπάθειά τους και την επιθυμία τους να επανεκλεγούν, έκαναν αβιάρειες και συμβιβασμούς για τα συμφέροντα των ψηφοφόρων και συγγενών τους ή

για το Πάπιγκο κι εκεί διεκδικούσαν και μερικά άλλα, όχι και τόσο ενήλικα στα πράγματα. Γεγονός όμως είναι ότι το σημερινό Πάπιγκο, προοδεύει οικονομικά, αναπτύσσεται, ανοίγει το δημοτικό του Σχολείο, αρκετές οικιστικές ευημερούν και πλουτίζουν.

Ο οικοδομικός οργανισμός είναι έντονος και όλο και καινούργια κτίσματα καλύπτουν τα παλιά κτίρια, τα αλώνια και χωραφάκια μέσα στον οικισμό και στον περίγυρο. Άλλα όμως παραδοσιακά, προσαρμοσμένα στο παλαιό «δομημένο» περιβάλλον και λίγα εντυγχώς άκοιμη κατασκευασμένα.

Προβλέπεται σε λίγα χρόνια ότι θα έχουν καλυφθεί, ιδιαίτερα στο μεγάλο Πάπιγκο, τα πάντα από λιθόδοιμες κατασκευές, σε τρόπο που η φυσιογνωμία του οικισμού θα κινδυνεύει να χάσει τη μορφή του.

Ποιος να τα σκεφθεί αυτά, μπροστά στην τουριστική αξιοποίηση, στο οικονομικό όφελος; Ποιος θα μπορούσε να αντιδράσει ή να βάλει κάποιο φρένο ώστε να μη κινδυνεύει ο παραδοσιακός ρυθμός του οικισμού; Οι «παλιοί», όπως έγραφα πέρυσι είχαν «νοικοκυριό και τάξη». Σήμερα όμως αυτό δεν ισχύει. Τώρα δημιουργήθηκαν και διαμορφώθηκαν νέες συνήθειες. Οι νέοι δεν χαιάζονται να φύγουν από το χωριό για να «καζαντίσουν». Αρκεί να μπορούν να «αποδείξουν» ότι είναι «νέοι αρχαίοι» (κτηνοτρόφοι, μελισσοκόμοι κλπ.) και μπορούν να δημιουργήσουν μια επιπλέον επιχείρησή με εξαιρετικά ευνοϊκές χρηματοδοτικές όρους. Επιχορηγούνται μέχρι 68% της δαπάνης! Ένα εξαιρετικό ευνοϊκό μέτρο.

Με την ευκαιρία ήθελα να ρωτήσω Μήπως η Εκκλησιαστική Επιτροπή αλλά και η Κοινότητα θα μπορούσαν να επικαλεσθούν την κατανόηση του Μητροπολίτη μας, ώστε να μην ισχύει ο όρος για το διαχωρισμό και την εκδίωξη των δύο οικοπέδων από το Βασιλικό κτήμα στην είσοδο του Χωριού;

Τι θα 'λεγε για όλα αυτά ένας διακεκριμένος αρχιτέκτονας και πολιτικός, ο δικός μας Ηπειρώτης Βασίλης Χαρίσης, ο εμπνευστής και εκτελεστής του Νόμου για τα παραδοσιακά Ζαγοριώτικα αλλά η αγάπη του για τον παλιό μας πιστεύω ότι θα τον προβληματίσει.

Ας ελπίσουμε να μην ισχύει αυτό που γράφει ο εξαιρετικός φίλος και φίλος του Ζαγοριού κ. Γεώργιος Σπυριδίου ότι «εμείς οι νεοέλληνες βγαίνουμε νοί μας με τα χέρια μας τα μάτια μας» (τεύχος 246 του Οκτωβρίου του παλαιού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»).

Να λοιπόν πόσο χρειάζονται να επιτελείο του Δήμου, που δυστυχώς στερούμαστε στην ανεξάρτητη κατάσταση μας...

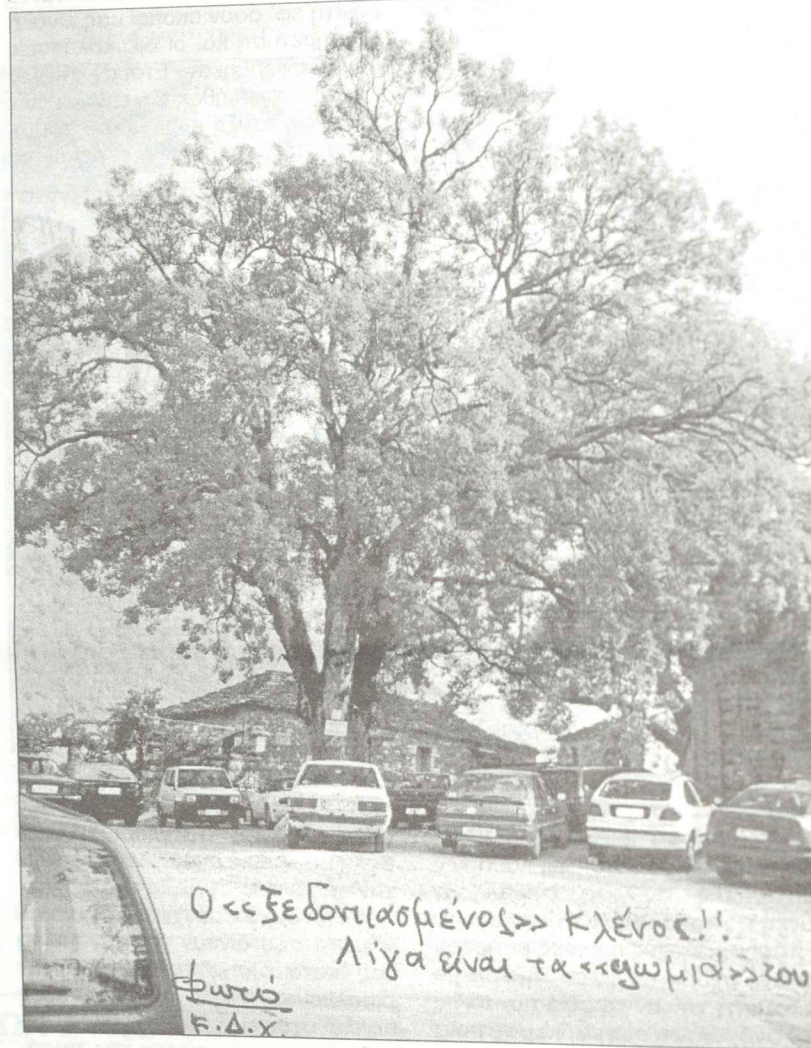
Ο θμόσσοφος λαός έχει το φθελμά του:

«ΤΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΣΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ»!

Εμείς που να τα πούμε;

Γιάννινα 8 Νοεμβρίου 1998

Κώστας Δημ. Χριστοδωρίδης
Από το μικρό Πάπιγκο

ιεράρχηση και προώθηση των προβλημάτων κάθε περιοχής προς το καλύτερο με τελικό σκοπό τη βελτίωση των όρων διαβίωσης των κατοίκων. Οι εξαγγελίες των υποψηφίων Δημάρχων με τα φιλόδοξα και αναλυτικά προγράμματα, στο μέτρο που θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν, είναι μια αναμφισβήτητη πρόσ-

Η οργάνωση σε κάθε Δήμο ενός επιτελείου από το απαραίτητο Διοικητικό, Τεχνικό, Υγειονομικό και λοιπό προσωπικό για την εύρυθμη λειτουργία του είναι σίγουρα θετικό μέτρο.

Η άμεση σχέση και επαφή των αρμοδίων οργάνων με τα προβλήματα της περιοχής, η μελέτη και θεραπεία τους θα είναι πολύ πιο προσιτή και δυνατή στα πλαίσια της Δημοτικής αυτής ενότητας κι ακόμη με την αξιοποίηση των τοπικών φυσικών πόρων και τη δυνατότητα που παρέχεται σήμερα για χρηματοδότηση, θα δημιουργηθούν προϋποθέσεις απασχόλησης και συγκράτησης νέων ανθρώπων στον τόπο τους.

Ας ελπίσουμε ότι και η εξυπηρέτηση των κατοίκων στα διάφορα προβλήματα

«Είχα έναν παππού στη Σμύρνη...»

Μέχρι τη στιγμή που πήρε την απόφαση να εγκατασταθεί μόνιμως στη Σμύρνη της Ιωνίας, ουδείς στην σχέση είχε με το χώρο της Ανατολής, όπως ευσυνήθιζτο να λέγεται η Ιωνία, οι ιατροί, μαιευτήρ-χειρουργός Κωνσταντίνος Σκούρτης. Αυτός, γέννημα-θρέμα του ορεινού όγκου της Πίνδου και ειδικότερα της «κόμης» Παπικού Ζαγοριού από τους Δωριείς ορμήσαντες, γόνος της «Πατριαρχικής οικογενείας των Σκουρταίων» αφού «αποπεράτωσε» τις γυμνασιακές του σπουδές εν Τροισλίω Δυτικής Μακεδονίας—λαμπρό Γυμνάσιο στις αρχές του αιώνα—κατηφόρισε προς την Αθήνα και σπούδασε γιατρός.

Επειδή ήταν πνεύμα ανήσυχο με διαυγή αντίληψη και ορθή κρίση και επειδή διψούσε για μάθηση διάλεξε το Παρίσι για να ειδικευθεί στον τομέα της επιστήμης που τον ενδιέφερε και που είχε σχέση με τον ερχομό νέας ζωής στον κόσμο.

Περίπου τρία χρόνια έμεινε στο Παρίσι και όταν επέστρεψε στην Ελλάδα, τότε ήταν που πήρε την απόφαση να εγκατασταθεί μόνιμα στην πόλη αυτή που τότε έλαμπε σαν άστρο κι έμελλε να σβήσει απ' το χαρτί μέσα σε καπνούς και φωτιά λίγα χρόνια μετά.

Όλα αυτά έγιναν από το 1874 έτος που γεννήθηκε ο ιατρός Κ. Σκούρτης μέχρι περίπου τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο όταν και εγκαταστάθηκε στην Ιωνία.

Στη Σμύρνη λοιπόν που αριθμούσε 270.000 κατοίκους οι 140.000 Έλληνες, με τις 11 τράπεζες και τις 61 ασφαλιστικές εταιρείες, με τα θέατρα και την προκομιά της (το και όπως λεγόταν), τα μαγαζιά και τις τσέρνες της, τα σχολεία και τις εκκλησίες της, την Αγία Φωτεινή με το λαμπρό καμπαναριό, το τραμ που τσέρναν αλογα, τους πολυτάδες γαστρώμα, τα σπίτια, τα διάφορα πάντα υπερυψωμένα, με τις μεγάλες σάλες, τις λέσχες και τα βουλεβάρτα, στη Σμύρνη που ήταν τότε το Παρίσι της Ανατολής διάλεξε να μείνει μέχρι την καταστροφή της ο ιατρός Κων/νος Σκούρτης. Και έμεινε μεγάλης εκτίμησης τόσο από το ελληνικό όσο και από το τουρκικό στοιχείο «για την πλήρη επιστημονική του κατάρτιση, την ανωτερότητα του χαρακτήρα του, την σοβαρότητα του ήθους του και την επιστημονική του εξειδίκευση».

Μέλος της ακμάζουσας κοινωνίας της Σμύρνης με μεγάλη οικονομική επιφάνεια κατά πως το αποδεικνύουν τόσο το πρόσδιο όπου διέμενε αυτός και η οικογένειά του, Μπέλλα-Βίστα, όσο και τα άσπρα λιβάδια τραπεζομάνδηλα με κεντημένα μονόγραμμα του, τα μαχαιροπήρουνα Κριστόφλ, τα άσπρα σερβίτσια φίνος εγγλέζικης πορείας, τα κινέζικα σερβίτσια τσαγιού, η δερμάτινη ιατρική τσάντα, τα αυθεντικά περσικά χαλιά με τα βαριά χρώματα, τα μάλλινα κιλίμια

ήταν να εκδηλωθεί εναντίον του οργή και θυμός εκ μέρους του τουρκικού στοιχείου και να κινδυνεύσει ακόμα και η ζωή του.

Ευτυχισμένα και χαρούμενα ήταν τα χρόνια της Σμύρνης για τον ιατρό Κων/νο Σκούρτη για την οικογένειά του όπως εξ άλλου και για όλους τους Έλληνες τους εκεί.

Όταν όμως, γύρω στις 27 Αυγούστου του 1922 οι πρώτοι Τσέτες έφταναν στα περίχωρα της πόλης, ο γιατρός κατάλαβε ότι ήταν αυτό η αρχή του κακού. Κι έστειλε την οικογένειά πίσω στην Ελλάδα μαζί με ό,τι μπόρεσε να περιμαζέψει και που σήμερα αποτελεί στοιχείο μιας ζωής ενημερώσεως και, δυστυχώς,

χαμένης για πάντα.

Ένα μήνα, κοντά, μετά την καταστροφή της πόλης που αγάπησε σαν πατρίδα του έφτανε κι ο ίδιος στο λιμάνι του Πειραιά με ένα ρωσικό καράβι προσποιούμενος το Γάλλο, μιας και γνώριζε άπταιστα τα γαλλικά.

Στα Γιάννενα την πόλη που είναι πιο κοντά στη γενέτειρά έμελλε ο γαλλομαθής αυτός γιατρός να δημι-

στα κοινά (Α' Πανζαγοριακό συνέδριο), βιβλία σπουδαίων λογίων της Ηπείρου («Τα Γιάννενα του μεσοπολέμου», Ι. Νικολαΐδη τόμος Θ') και κατά πως 'μολογούσαν μέχρι προ τίνος γέροντες και ειδικότερα γυναίκες μαυρομαντηλούσες των Ιωαννίνων και των γύρω χωριών που ο άνθρωπος αυτός βοήθησε να φέρουν στο φως τη ζωή.

Τούτος ο Αλβανός δε, ο ψηλός που φέρεται σα διάδοχος του Αλβανικού θρόνου—του ανύπαρκτου σήμερα—ο γιος του Αχμέτ-Ζώγου του παλαιού βασιλιά της Αλβανίας, με γη βοήθεια του γυναικολόγου Κ. Σκούρτη ήρθε στον κόσμο κάποια χρονιά της δεκαετίας του '30, κατά πως μου έλεγε ο πατέρας μου.

Δεν έζησε να ιδεί κι άλλους πολέμους να ιδεί κι άλλες καταστροφές. Πέθανε ένα χρόνο πριν την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αφού έχασε πριν την σύντροφό του.

Στη Σμύρνη δεν ταξίδεψε ποτέ. Ούτε και θέλω να ταξιδέψω. Θέλω να τη «θυμάμαι» όπως τη «γνώρισα» απ' τα βιβλία της Διδώς Σωτηρίου, της Ανζέλ Κουρτιάν και άλλων παιδιών της. Όπως τη «γνώρισα» απ' τις διηγήσεις του πατέρα μου, απ' τα φαγητά τα συμρινικά της θείας μου, απ' τα μαχαιροπήρουνα, τα λινά τραπέζομάνδηλα, τα σερβίτσια, τα χαλιά που στόλιζαν το σπίτι του παππού μου, απ' τις κάρτες του απ' το Παρίσι σταλμένες με τα λεπτά καλλιγραφικά γράμματα με μαύρο μελάνι.

Γιατί είχα έναν παππού στη Σμύρνη. Έναν παππού γιατρό, γυναικολόγο που δε γνώρισα ποτέ και που τον φώναζα κάθε Σεπτέμβριο στα επετειακά ντοκουμαντάρ της τηλεόρασης, αυτά που δείχνουν τη συμφορά, τη φωτιά, τους καπνούς και τα μιλιά των δυστυχισμένων που τρέχουν προς τη θάλασσα για να σωθούν.

Τον αναζητώ εκεί στην Ιωνία του Ομήρου και του Ξεφάρη, στα τραγούδια τα Σμυρινικά, στην αρχοντιά των ανθρώπων της.

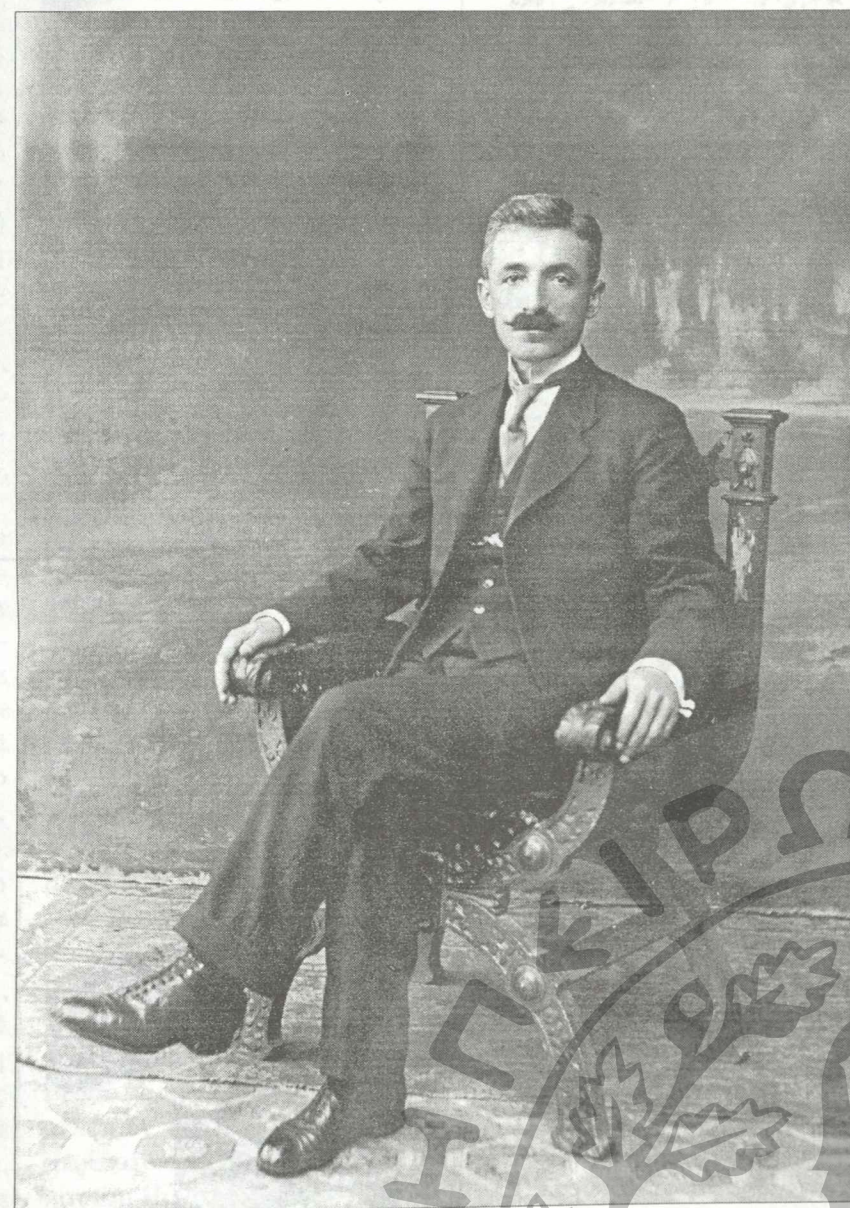
Μόνον έτσι μπορώ να δικαιολογήσω τη συγκίνηση που νιώθω όταν διαβάζω ή όταν ακούω κάτι σχετικό με τα ήθη εκείνα τα μακρινά μου και όχι άμεσα, εγώ μια γυναίκα απ' την πίσω μεριά της Πίνδου.

Ενώ, η εγγονή του Κωνσταντίνου Σκούρτη

Σημ.: Στο «Ηπειρωτικό Βήμα» της 4ης Αυγούστου 1939 υπάρχει νεκρολογία για τον Κ.Σ. σε μοναδική καθαρεύουσα από τον Στέφανο Λαζαρίδη, δάσκαλο από το Πάπιγκο που σήμερα δεν ζει. Την χρησιμοποίησα, γιατί πιστεύω ότι η δύναμη της γλώσσας αυτής μπορεί να αποδώσει πιο καλά τόσο την σκιαγράφιση του χαρακτήρα αλλά και του ήθους κάποιου σπουδαίου ανθρώπου.

Αθήνα, Οκτώβρης 1998

Ελένη Σκούρτη

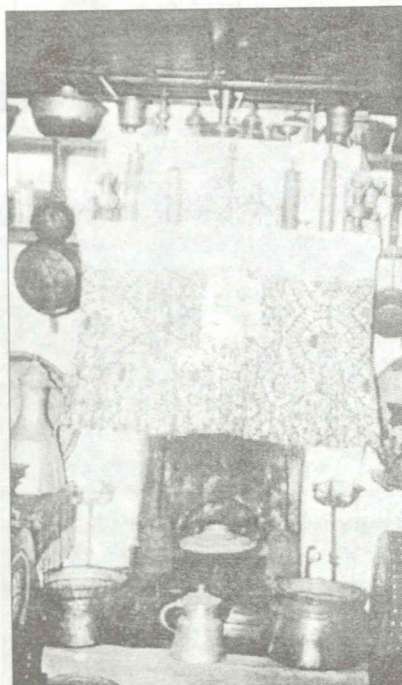
Κωνσταντίνος Θ. Σκούρτης 1874-1939.

Ιατρός - Μαιευτήρ - Γυναικολόγος απ' Παπικού Ζαγοριού

Απόστολος Ντιναλέξης
(από διηγήσεις
του Κώστα Ζαμπαλά)

ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ κ. ΑΓΑΠΙΟΥ ΤΟΛΗ

Είναι η πολλοστή φορά που το περιοδικό μας κάνει έκκληση σε κάθε αρμόδιο που μπορεί να βοηθήσει για να γίνει Λαογραφικό Μουσείο στους Κήπους με το υλικό που μάζεψε ο κ. Αγάπιος Τόλης. Και όσο δε βλέπουμε να γίνεται τίποτα τόσο περισσότερο θα διαμαρτυρόμαστε. Πίσω απ' τον κ. Αγάπιο Τόλη είναι το χωριό Κήποι και παραπέρα όλο το Ζαγόρι. Το αίτημα του συλλέκτη είναι αίτημα όλων των Ζαγορίσιων.

Παραδοσιακό τζάκι με είδη καθημερινής χρήσης των Ζαγορίσιων

Αφορμή για να ξαναγράψω ήταν η ωριαία εκπομπή του τοπικού τηλεοπτικού σταθμού TV 1 και το τρισέλιδο αφιέρωμά της εφημερίδας "Ηπειρος" της 5-11-98 με το ρεπορτάζ του κ. Π. Βάγια και τις σκέψεις του κ. Μ. Καναβάκη. Θέλω να επικεντρώσω το σημείωμά μου τούτο όχι τόσο στην ενδεχόμενη απώλεια των αντικειμένων, όσο στην απώλεια της ιστορίας κάθε αντικειμένου ή ομάδας αντικειμένων. Ο κ. Αγάπιος εξέφρασε τους φόβους του για την τύχη της συλλογής του μετά το θάνατό του, μια που διανύει το φθινόπωρο της ζωής του. "Φοβάμαι μη φύγω κάποια μέρα και μείνουν ορφανά τα παιδιά μου". Φοβάται μην τη σκορπίσουν οι κληρονόμοι του, πράγμα το οποίο απευχόμαστε και δεν τολμούμε να το

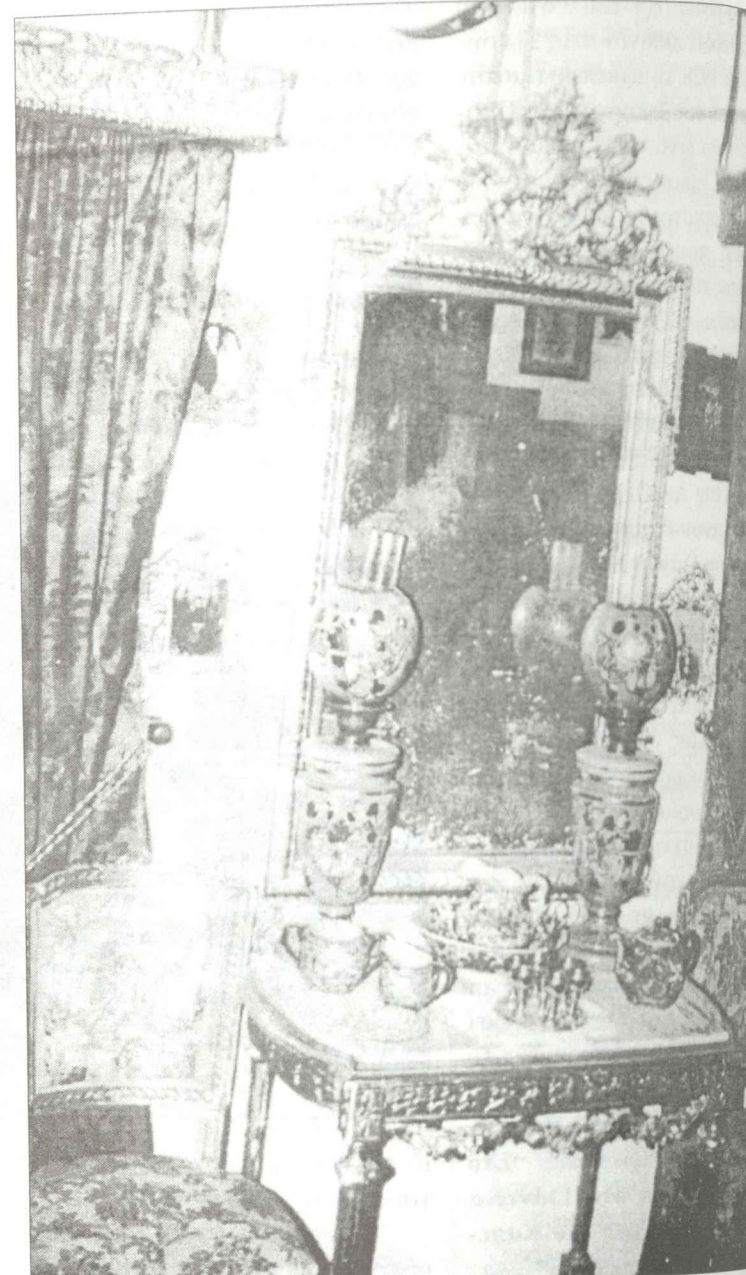
φανταστούμε. Ας μείνουμε όμως με την πεποίθηση ότι θα είναι σεβαστές οι θελήσεις του.

Ο κίνδυνος όμως που επέρχεται είναι η απώλεια της ζωντανής ιστορίας κάθε αντικειμένου. Εδώ δανειζόμαστε τις σκέψεις του κ. Μ. Καναβάκη: "Ο Αγάπιος Τόλης είναι η μοναδική πηγή που μπορεί να δώσει ακριβείς πληροφορίες για το κάθε αντικείμενο, τον τόπο προέλευσης, κλπ. Αρκεί από τα αντικείμενα είναι κατά τούτο σημαντικά, ότι δεν είναι απλά και μόνο δείγματα της λαϊκής τέχνης και μνημεία της πολιτιστικής κληρονομιάς, είναι κάτι παραπάνω, σημείο αναφοράς της ιστορίας μας γιατί συνδέονται με πρόσωπα που σημάδεψαν το ιστορικό γίγνεσθαι της Ηπείρου και της Ελλάδας γενικότερα".

Στη συλλογή υπάρχουν 40.000 περίπου εκθέματα. Ο κ. Τόλης γνωρίζει την προέλευσή τους, τον τρόπο κατασκευής τους, τη χρήση τους. Γνωρίζει τους ανθρώπους ή τις οικογένειες που συνδέονται με ορισμένα αντικείμενα. Τα κάδρα, οι μπάντες, οι φωτογραφίες, τα έγγραφα, οι ζωγραφιές, όλα έχουν την ατομική τους ιστορία. Η προσωπική ζωή των Ζαγορίσιων, η οικογενειακή, η κοινωνική, ρέουν απ' το στόμα του κ. Αγάπιου όταν στέκεται μπροστά σε κάθε αντικείμενο. Πλούσιοι, φτωχοί και μεσοαστοί πολίτες, ντόπιοι και ξενοί, ξενιτεμένοι και ταξιδεμένοι, όλοι εδώ μέσα είναι μαζεμένοι. Ακόμα, εδώ μέσα στο λαογραφικό μουσείο του κ. Αγάπιου, βρίσκεται η ιστορία της οικονομίας της περιοχής μας. Το υλικό είναι κατανεμημένο κατά επαγγέλματα ή ασχολίες.

Εξηγώντας, ο κ. Τόλης, την ιστορία και τη χρήση κάθε αντικειμένου π.χ. της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της μελισσοκομίας, της αμπελοκαλλιέργειας, της χειροτεχνίας κλπ., σε συναρτάζει με τη ζωή του λόγου του και το περιεχόμενο των στοιχείων που εξιστορεί. Ελάχιστοι άνθρωποι στο Ζαγόρι γνωρίζουν την ιστορία και την παράδοση για ορισμένα αντι-

κείμενα. Ο κ. Αγάπιος γνωρίζει και για τις 40.000 των εκθεμάτων και για ομάδες εκθεμάτων.

Εκπληκτικά χειροποίητα έπιπλα από τη Γαλλία και λάμπες από τη Σμύρνη, όλα του περασμένου αιώνα

Γνωρίζει ακόμα και για το βασιλιά Αλέξανδρο που τον δάγκωσε η μαϊμού και για τον Ελευθέριο Βενιζέλο και για την κυρά Φροσύνη.

Ένα άλλο γνωστό αντικείμενο που θα χαθεί με τον κ. Αγάπιο είναι η κατοικία και η οικοσκευή της: πως ήταν οι κρεβάτες, οι οντάδες, τα μαγιότσια, τα μαγειρεία, τα κελάρια κλπ., τα ξύλινα και μεταλλικά έπιπλα, τα ενδύματα, τα κεντήματα, τα στρωσίδια, τα σκεπάσματα, τα εργαλεία, τα τρόφιμα. Άλλο πράγμα ο κοφτός κι άλλος ο τραχανάς και πως παρασκευάζονταν το καθένα.

Βεβαίως, όπως σημειώνει και ο κ. Μ. Καναβάκης, όλα παραπάνω, χρειάζεται αμέ-

Στους Κήπους υπάρχει ένας θησαυρός που λίγοι τον γνωρίζουν και ακόμη πιο λίγοι τον εκτιμούν. Ο Ηπειρώτης Αγάπιος Τόλης αφιέρωσε την ζωή του στην υπηρεσία ενός μεγάλου και διαχρονικού στόχου, στη δημιουργία ενός Λαογραφικού Μουσείου. Σήμερα στο φθινόπωρο της ζωής του απολαμβάνει ο ίδιος μαζί με όσους διαθέτουν ακόμη κάποια ευαισθησία για το «διαίτερο» τους κόπους του. Σε δέκα αίθουσες είναι στοιβαγμένα στην κυριολεξία, αντικείμενα που χρησιμοποίησαν οι Ζαγορίσιοι στην προσωπική, οικογενειακή και κοινωνική τους ζωή. Ο Αγάπιος Τόλης δε διέθεσε μόνο το χρόνο της ζωής του, αλλά και την παρουσί-
α του για δημιουργία του Μουσείου. Και δεν είναι μόνο ο πλούτος της συλλογής των αντικειμένων που εντυπωσιάζει, είναι και η αισθητική των κυρίων, όπου βρίσκεται το λαογραφικό υλικό καθώς, η αφθονία και η ποικιλία των λουλουδιών δεν ξέρεται να πρωτοθαυμάσει ο επισκέπτης.

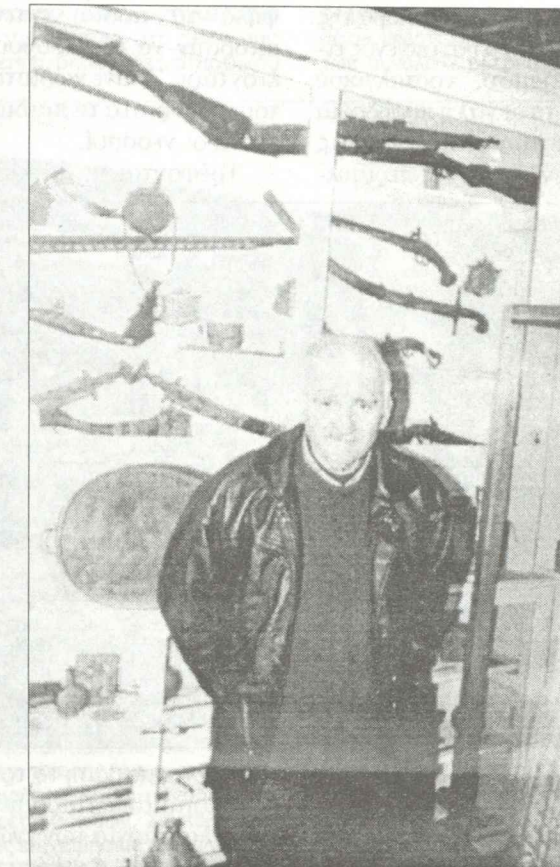
Ολόκληρος ο χώρος μέσα και έξω, διδάσκει πολλά. Μα πιο πολύ διδάσκει το πάθος, το μεράκι, η αφοσίωση και η προσήλωση του Αγάπιου Τόλη στο ίδιο του το έργο. Καθώς σε συνοδεύει στις αίθουσες και σου δίνει πληροφορίες για τα αντικείμενα της συλλογής του, έχεις την αίσθηση ότι τους ενέπνευσε πνοή και αισθητική ομορφιά από την δική του ψυχή. Νιώθεις ότι το κάθε αντικείμενο αποτελεί μέρος του Είναι του και προέκταση του Εαυτού του...

Όσο περνάει ο καιρός και το λαογραφικό

Αποψη από το Μουσείο του Αγάπιου Τόλη με το πλούσιο λαογραφικό υλικό.

υλικό παραμένει στις αποθήκες και όχι στις προθήκες ενός λαογραφικού μουσείου αυξάνεται η αγωνία του για το μέλλον των κόπων της ζωής του. Η κοινωνία μας, ΔΥΣΤΥΧΩΣ, δεν του δίνει τη βεβαιότητα ασφαλείας αυτού του θησαυρού. Η αγωνία του είναι ολόδια με εκείνη της μάνας που φεύγει μετά τον πατέρα και αφήνει πίσω της απροστάτευτη την κόρη της. Το πρόβλημα της συνέχισης του έργου του Αγάπιου Τόλη αναδεικνύει το μέγεθος της

Ο συλλέκτης Αγάπιος Τόλης με φόντο όπλα και άλλα παλαιά αντικείμενα.

αποτυχίας της Παιδείας μας, και στο σημείο αυτό, να εμπνεύσει δηλ. αγάπη και σεβασμό στους νέους ανθρώπους για ότι δεσμεύει την ιστορική μνήμη ώστε να αγωνιούν για τη διατήρηση της εθνικής μας κληρονομιάς.

Η αρχειοθέτηση του τεράστιου και ποικίλου συλλεκτικού υλικού είναι επιβεβλημένη και επιτακτική. Και δεν είναι θέμα φωτογράφισης, καταγραφής και καταμέτρησης μόνο. Ο Αγάπιος Τόλης είναι η μοναδική πηγή που μπορεί να δώσει ακριβείς πληροφορίες για το κάθε αντικείμενο, τον τόπο προέλευσης, το χρόνο δημιουργίας, τη σκοπιμότητα κατασκευής λειτουργικότητας κ.λ.π. Αρκεί από τα αντικείμε-

Γράφει ο Μιχάλης Καναβάκης

να είναι κατά τούτο σημαντικά ότι δεν είναι απλά και μόνο δείγματα της λαϊκής τέχνης και μνημεία της πολιτιστικής κληρονομιάς, είναι κάτι παραπάνω, σημείο αναφοράς της ιστορίας μας γιατί συνδέονται με πρόσωπα που σημάδεψαν το ιστορικό γίγνεσθαι της Ηπείρου και της Ελλάδας γενικότερα.

Το Μουσείο του Αγάπιου Τόλη είναι ένας ανάγλυφος ιστορικός χάρτης που περιμένει το μαθητή για να τον διδάξει, το φοιτητή για να μελετήσει και να ερευνήσει, τον Έλληνα πολίτη για να τον ενημερώσει και να τον μορφώσει, τον Αλλοδαπό για να του παρουσιάσει το κάλλος, την αισθητική της νεότερης λαϊκής τέχνης μα και τη λειτουργικότητα και χρησιμότητα των διαφόρων αντικειμένων καθημερινής χρήσης. Περιμένει όμως και με αγωνία το φορέα, το άτομο ή την ομάδα ατόμων που θα το αγκαλιάσει με ενδιαφέρον, στοργή και αγάπη και θα του εγγυηθεί την παραπέρα αξιοποίησή του και την προστασία του για να μην πέσει θύμα κάθε ανάγωγου καιροσκόπου και κερδοσκόπου.

Η Ακαδημία Αθηνών, η Εκκλησία, το Πανεπιστήμιο θα μπορούσαν χωριστά ή ακόμα καλύτερα από κοινού να αναλάβουν αυτή την ευθύνη. Στην ιδιοκτησία του Αγάπιου Τόλη ανήκει μεγάλο οικοπέδο στο οποίο μπορεί να ανεγερθεί ένα κατάλληλο κτίριο για να στεγάσει επάξια το μοναδικό αυτό συλλεκτικό θησαυρό και να τον αναδείξει σε χώρο προσέλευσης ανθρώπου από όλη την Ελλάδα. Το Μουσείο δε θα συμβάλει μόνο στη γνωριμία και εκτίμηση της νεότερης πολιτιστικής μας κληρονομιάς, αλλά και στη γνωριμία και εκτίμηση των φυσικών καλλόνων της Ηπείρου. Η Ελλάδα δεν είναι μόνο ο ήλιος και η θάλασσα, αλλά και τα λήθα, έστω ελαφροειδή πράσινα βουνά, για τα οποία η Ήπειρος μπορεί να είναι υπερήφανη.

Ο Αγάπιος Τόλης θα μείνει στην ιστορία της Ηπείρου και της Ελλάδας σαν ένας μεγάλος ευεργέτης. Έζησε και δημιούργησε για την Ήπειρο. Με τη συλλογή του δέσμευσε την ιστορική μνήμη και με τη δεξιότητά και ευστοργία του, μεταποίησε τα αντικείμενα σε ιστορική σελίδα ανοικτή σε κάθε επισκέπτη. Κυρίως όμως έδειξε το δρόμο του χρέους των επόμενων έναντι των προηγούμενων γενεών.

Χρέος της Πολιτείας και της Εκκλησίας είναι να εκτιμήσει και να αξιοποιήσει το έργο του Αγάπιου Τόλη και να τον αξιολογήσει να δει να υλοποιείται το όραμά του για ένα λαογραφικό Μουσείο στους Κήπους.

Αναδημοσίευση από την «Ήπειρο», 5 Νοεμβρίου 1998

Αφρικανική φάρμα στα Κάτω Πεδινά - Ζαγορίου

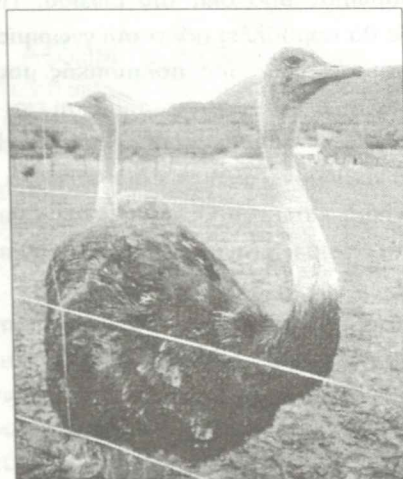
Αρχές Οκτωβρίου και με λιακά-δενεβάνοντας για τα Ζαγοροχώρια, στη διασταύρωση για Βίτσα, στρίψαμε αριστερά. Και πριν φτάσουμε στα Κάτω Πεδινά, πινακίδες μας οδηγούν στον αγροτικό δρόμο, για το Πάγκο των Στρουθοκαμήλων, κάπου 38 χλμ. από τα Γιάννινα.

του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΡΕΛΛΗ

Μπροστά μας χλοισμένη ο «Κάμπος» δοσμένος στη γαλήνη και στη δική μας σωπική ενστέφανση ανασαίνει τη ξέδωρη του φθινοπώρου πνοή. Γύρω τα υψώματα της αιθαλούς χλωρίδας στεφάνι ελπίδας, στεφάνι αμνοίας κορυφογραμμών και ομορφιάς.

Η Ζαγορία φύση στην καλύτερη της ώρα, με την αποθέωση του χινοποριάτικου κάλλους. Ο Ουρανός αχίζει στη γη να κουνεντιάσει για την υγρή της συμφιλώση, ενώ τα σύννεφα κατηφορίζονται από τα βουνά, να υποδέχονται τα χαμηλόμενα, προπομποί της εποχικής αλλαγής, με τη δοκιμασία αισθητική στη γη και στη ζωή μας.

Και πάνω στις απλωσιές τα γόνιμα μάκη, νοσή η χειραφίση Άνω Κάτω πεδινών και Ελαφότοπον, στη φυλική γειτνίαση. Όλα αγκαλιασμένα στις μελιχρές ανταύγειες των φυλωμάτων, με τις παιγνιδιάρικες σιές και τα κρυφοκαμμένα στους εναλλακτικούς χρωματισμούς.

Μελαγχολική η κίτρινη συμφωνία στις αποχρώσεις τις θελκτικές στην Πεδινή την ονειρεμένη φαντασμαγορία φυσιολατρικής ωραιότητας. Θάμνιμο το δειλινό μαζεμένο την ωχρότητα στα κιτρινοφύλλα, στη θωπεία των ανειροφίλων και των αναπολήσεων. Αιχμάλωτο στάθηκε το βλέμμα μας στους χλωμούς μετεωρισμούς, στα πυρομένα φύλλα πριν της ήρεμης πτώσης κιτρινοθησαυρών στη φθορά.

Νιώσαμε κατάβαθα τη φθινο-

πωρή μύση μ' αναρριγημό, φωτερή την αλήθεια γνήσιο το νόημα του βίου εξαύλωτη στο διάβη της να μετουσιώνει τα μυστικά ενός ειδυλλιακού κόσμου, νοσταλγικού που λαχταρά τη μεγάλη προσδοκία του γυρισμού των κατοίκων στις εστίες στο μονόλογο της περιου-

λογής. Με αθά την παιδικότητα ξαναζήσαμε το εκεί περιβάλλον...

Και να η έκπληξη και ο θαυμασμός επικεντρωμένα στο εξωτικό θέαμα το πρωτόγνωρο σε μια αγέλη στρουθοκαμήλων που μας ήρθαν από στέπες και ερήμους εδώ σε υψόμετρο 900 μ. και ενόχου κλίμα. Γύρω μας μεράκι και γούστο, τάξη και καθαριότητα και νοικοκυριό και οραματισμοί σαρκωμένοι. Μόλις μπεις με μπατα, κατάστημα ενθιμίων με κατατέραςτα ξύλα φιλοτεχνημένα.

Ένα πέτρινο χτισμένο ημικύκλιο χαλικοστρωμένο και στη μέση μια αγριοαλχιδιά προστατεύει τραπέζια, καθίσματα, γλάστρες, όλα από ξύλο.

Και τώρα λίγη ζωολογία και φυσιολογία. Οι ιδιοκτήτες ξεκίνησαν με εννέα πουλιά σε ομαδική διαβίωση. Σήμερα 25 τα πουλιά τα μεγαλύτερα στο πτερωτό βασίλειο. Έχουν φτερά αλλά δεν πετούν και ζούνε σ' ένα περιφραγμένο χώρο 15 στρ. με τετραγωνισμένα τεμάχια για να κινούνται ελεύθερα γιατί το καθένα χρειάζεται 500 μ. τ.μ. Κοιμούνται στο ύπαιθρο.

Τα μεγαλοπούλια προέρχονται από τη Ν. Αφρική και το καθένα παραγωγικό πτηνό κοστίζει 1.200.000 δρχ.

Σε εντυπωσιάζουν τα πανέμορφα μάτια που λάνυνον τα 2/3 της κεφαλής και το 1/3 ο εγκέφαλος. Οξύτατη η όρασή των. Βλέπουν ως τέσσερα χλμ. Ζούνε 65-75 χρόνια και το ύψος των φτάνει τα 2,40 μ. ενώ το βάρος των πλησιάζει τα 120 κιλά. Εξαιρετικά ανθεκτικό το

δέρμα τους έξι φορές περισσότερο του μοσχαριού. Οστεώδη τα νύχια, ψηλά τα πόδια, εκτινασόμενα μπορούν να αποκορύνουν και το λιοντάρι. Ζούνε χωριστά οι γεννητόρες, χωριστά τα παιδιά τους, χωριστά οι νεοσσοί.

Τρέφονται με φύραμα αλευρο-

δώρο Νταρχή Τοπογράφου στην ναίκα του κ. Έλλη Καπάνου Νταρχή Οικονομολόγο και αδελφό της κ. Δημήτρη Σκαρλάτη τον οποίο και θετικά ευχαριστούμε γιατί ευγενικά προσέφερε και μας ξενάγησε. Όλοι τους ομιλούν από την κτηνοτροφική παραγωγή στην αγροτική ενασχόληση, σιολάτρες και ζωόφιλοι.

Εδώ και ενάμιση χρόνο λειτουργεί το Πάγκο στρουθοκαμήλων και προσκομίζεται ελπιδοφόρο το μέλλον της επαινετής ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Τη φάρμα επισκέπτονται 14.000 επισκέπτες από όλη την Ελλάδα, σχολεία κλπ. Την παρουσίασαν Τ.Β. Αντένα, Μέγα και εγχώρια κανάλια. Τουριστικές γνήτες.

Αλλά πολλά ξοδεύανε οι άνθρωποι, άνθρωποι πολιτισμού και οηξικέλευθοι, προοδεύουν και ανήσυχτοι για το δημιουργικό και πρωτότυπο εγχείρημα το Τόλμημα σαστό. Προσέχεται μητέα αλλά χρειάζεται και την κονομική αγωγή των αμειβομένων βελτίωση των εγκαταστάσεων, ασφαλτισμού και διάδοσης σ' άλλα μέρη της Ηπείρου μας.

Καλός ο ξήλος, ο ενθουσιώδης, με βάση το τριφύλλι και τα δημητριακά. Παροικιόδης είναι και η λαμαργία των ενώ το στομάχι των κατ' 1.5 κιλό πετρίτσε για το άλεσμα της τροφής. Από ηλικία 18-30 μηνών οι θηλυκές γεννάνε 50-60 αυγά το χρόνο από το Μάρτιο ως τον Οκτώβριο και τα θάβουν στο χώμα για την εκκόλαψη των 6 εβδομάδων. Οι θηλυκές τα επωάζουν την ημέρα και τα αρσενικά το βράδυ στη φωλιά με 15 αυγά. Κάθε αυγό ζυγίζει 1,5-2 κιλά και έχει μήκος 15 εκατοστά. Διατίθεται εκκολλητήριο και ειδικός χώρος ανάπτυξης των νεοσσών. Τα αυγά αντιστοιχούν σε μέγεθος όσο 24 αυγά κότας.

Αντέχουν το κρύο 20 υπό το μηδέν. Τρέχουν 60-70 χλμ. την ώρα γ' αυτό και ανήκουν στην τάξη των Δρομέων. Τα αρσενά έχουν χρώμα φτερών κατάμαυρο γυαλιστερό ενώ τα θηλυκά είναι γκριζόφρετα. Δύο οι κτηνίατροι κι ένας Γεωπόνος τα παρακολουθούν.

Υγιεινό το κρέας των όταν διατεθεί στην αγορά - κόκκινο, εύγεστο, του φτερό και μοιάζει στην όψη σαν πουν φιλέ μοσχαριού και θα τιμάται 7.000 δρχ. το κιλό. Είναι άπαχο κρέας με λίγες θερμίδες 1,2% και 22% πρωτεΐνες.

Στην Ελλάδα υπάρχουν πέντε φάρμες - εκτροφεία. Στην Ηπειρο η Μοναδική σημαδεύεται για τροφοδοσία στην περιοχή. Ήμερα τα πουλιά πλησιάζουν τον άνθρωπο. Τους χαϊδεύαμε το χονδρωτό, βελούδινο μακρύ λαμμό.

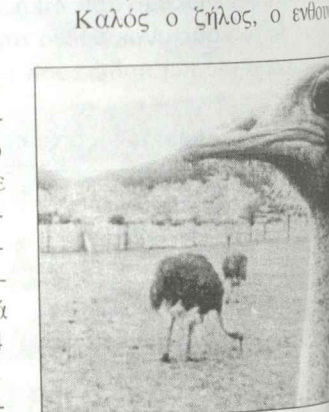
Η σύλληψη της ιδέας και η υλοποίηση της οφείλεται στον κ. Θεό-

δωρο Νταρχή Τοπογράφου στην ναίκα του κ. Έλλη Καπάνου Νταρχή Οικονομολόγο και αδελφό της κ. Δημήτρη Σκαρλάτη τον οποίο και θετικά ευχαριστούμε γιατί ευγενικά προσέφερε και μας ξενάγησε. Όλοι τους ομιλούν από την κτηνοτροφική παραγωγή στην αγροτική ενασχόληση, σιολάτρες και ζωόφιλοι.

Εδώ και ενάμιση χρόνο λειτουργεί το Πάγκο στρουθοκαμήλων και προσκομίζεται ελπιδοφόρο το μέλλον της επαινετής ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Τη φάρμα επισκέπτονται 14.000 επισκέπτες από όλη την Ελλάδα, σχολεία κλπ. Την παρουσίασαν Τ.Β. Αντένα, Μέγα και εγχώρια κανάλια. Τουριστικές γνήτες.

Αλλά πολλά ξοδεύανε οι άνθρωποι, άνθρωποι πολιτισμού και οηξικέλευθοι, προοδεύουν και ανήσυχτοι για το δημιουργικό και πρωτότυπο εγχείρημα το Τόλμημα σαστό. Προσέχεται μητέα αλλά χρειάζεται και την κονομική αγωγή των αμειβομένων βελτίωση των εγκαταστάσεων, ασφαλτισμού και διάδοσης σ' άλλα μέρη της Ηπείρου μας.

Καλός ο ξήλος, ο ενθουσιώδης, με βάση το τριφύλλι και τα δημητριακά. Παροικιόδης είναι και η λαμαργία των ενώ το στομάχι των κατ' 1.5 κιλό πετρίτσε για το άλεσμα της τροφής. Από ηλικία 18-30 μηνών οι θηλυκές γεννάνε 50-60 αυγά το χρόνο από το Μάρτιο ως τον Οκτώβριο και τα θάβουν στο χώμα για την εκκόλαψη των 6 εβδομάδων. Οι θηλυκές τα επωάζουν την ημέρα και τα αρσενικά το βράδυ στη φωλιά με 15 αυγά. Κάθε αυγό ζυγίζει 1,5-2 κιλά και έχει μήκος 15 εκατοστά. Διατίθεται εκκολλητήριο και ειδικός χώρος ανάπτυξης των νεοσσών. Τα αυγά αντιστοιχούν σε μέγεθος όσο 24 αυγά κότας.

σμός, η απόφαση αλλά ο χαρμάνος βοηθός, μοχλός της πωλής.

Όλοι τους αγωνίζονται ο άνθρωπος θινιάζοντας για το πό και όμως μέχρι σήμερα σπνεται ηλεκτρικού ρεύματος σπουδοί!!

Πάντως εμείς τραγουπάμε μήνυμα της προόδου ακούσαμε εμβαστήριο της εξόμησης και σασμε τον Ηπειρωτισμό της ηρωικής καινοτομία, το πρσνσμά τους. Το όνειρό τους πρσπραγαμικότητα άγγελα να σσει στον φτωχότοπό μας.

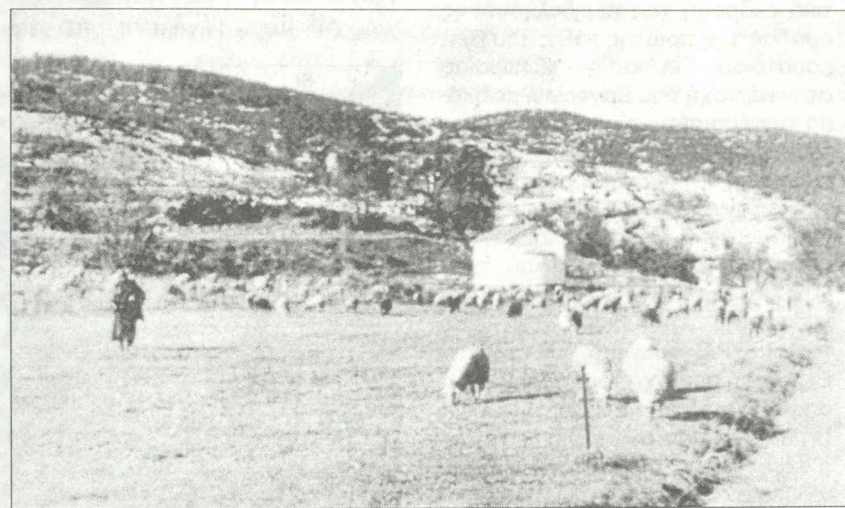
Μπαράβος τους θετικά σπντήρια ενχόμενοι σινάμα και εκπλήρωση των επιθυμιών για το καλό όλων μας.

Αναδημοσίευση από την «ΗΠΕΙΡΟΣ» της 27/10/98

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ Η ΙΔΡΥΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

άσουν και την περιοχή μας. Ετοι εκτός από την παραδοσιακή κτηνοτροφία έχουν δραστηριοποιηθεί στο χώρο μας σύγχρονες επιχειρήσεις κτηνοτροφικού

πτηνοτροφίας η Ηπειρος παράγει το 14,06% της συνολικής παραγωγής ορνίθιου κρέατος και εκτρέπει το 6,98% των συνολικά εκτρεφόμενων αυγοπα-

ενδιαφέροντος. Ειδικότερα η περιοχή μας έχει να επιδείξει αξιοσημείωτη δραστηριότητα τόσο στις μονάδες πρωτογενούς παραγωγής, κυρίως όσον αφορά τη χοιροτροφία, την ορνιθοτροφία και την πεστοροκαλλιέργεια, όσο και στις μονάδες μεταποίησης, όπως οι τυροκομικές επιχειρήσεις και οι μονάδες τροφών από κρέας ορνίθων. Συγκεκριμένα αναφέρει τις επιχειρήσεις Δωδώνη, Πίνδος, ΣΒΕΚΗ και ΒΙΚΗ. Στην τομέα της

παγωγών ορνίθων, γεγονός που την κατατάσσει δεύτερη στην Ελλάδα (1986). Όσον αφορά την αιγοπροβατοτροφία, στον Ηπειρωτικό χώρο εκτρέφεται το 10,6% των προβάτων και το 7,52% των αγνών της Ελλάδας. Η πεστοροκαλλιέργεια στα Ηπειρωτικά ποτάμια, τα οποία χαρακτηρίζονται από τις ιδιαίτερα καλές συνθήκες που παρουσιάζουν για την ανάπτυξη της πέστορφας, έχει γίνει μια παράδοση του τόπου. Η χοιροτροφία παρουσιάζει επίσης μια δυναμική πορεία και κάνει την Ηπειρο μια από τις πρωτοπόρες περιοχές στον τομέα αυτό. Η μόνη εξαίρεση στον κανόνα είναι πιθανώς η βοοτροφία, η οποία όμως, λόγω του γνωστού προβλήματος των ποσοστώσεων, έχει καθοδική πορεία γενικότερα στην Ελλάδα. Παρ' όλα αυτά ακόμα και αυτή έχει δυνατότητα ανάπτυξης. Στην Ηπειρο υπάρχουν ιδιαίτερα καλές συνθήκες για την εκτροφή βοοειδών. Δεν είναι τυχαίο ότι στα ιστορικά χρόνια οι μολοσσικές αγελάδες ήταν φημισμένες για την υψηλή γαλακτοπαραγωγή που είχαν.

Η δυναμότητα περαιτέρω ανάπτυξης της παραγωγής του συγκεκριμένου κλάδου στην Ηπειρο είναι μεγάλη. Στην Ηπειρο βρίσκεται το κυριότερο λιμάνι σύνδεσης της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ηγουμενίτσα. Σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό του οδικού δικτύου με την πραγματοποίηση μεγάλων έργων όπως η Εγνατία οδός και η Ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου, διευκολύνεται σημαντικά η μεταφορά προϊόντων. Κυρίως όμως ο σχετικά άγονη Ηπειρωτική γη προσφέρεται για την καλλιέργεια νομειτικών φυτών και την εκτροφή σ' αυτή ζώων με αρκετά χαμηλό κόστος. Δεν πρέπει να ξεχνούμε το μεγάλο ποσοστό επιδοτήσεων που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο άπαχο κόστος δημιουργίας κτηνοτροφικών επιχειρήσεων στην περιοχή.

Ειδικότερα το Ζαγόρι μας μασιζεται από την μεγάλη μετακίνηση των νέων κυρίως Ζαγοριέσις προς τα αστικά κέντρα. Η έλλειψη θέσεων εργασίας είναι η κύρια αιτία του φαινομένου αυτού. Πολλοί υποστηρίζουν ότι η λύση του προβλήματος είναι ο τουρισμός. Η προσωπική μου άποψη είναι ότι δεν μπορούν να ζήσουν τα χωριά μας μόνο με τον τουρισμό που είναι μια εποχιακή εργασία. Οι σύγχρονες κτηνοτροφικές μονάδες που μπορούν να δημιουργηθούν,

μπορούν να απασχολήσουν μεγάλο αριθμό εργαζομένων σε μόνιμη βάση με οικονομικές απολαβές που αρκετές φορές είναι αρκετά μεγάλες. Πιστεύω ότι με τον τουρισμό και την κτηνοτροφία μπορεί η περιοχή μας να ακμάσει ξανά.

Τα βασικά όμως προβλήματα της κτηνοτροφίας στην Ηπειρο είναι η κακή κατάσταση των κτηνοτόφων και η κακή αντιμετώπιση των ζωνόσων στην περιοχή. Οι κτηνοτρόφοι προσπαθούν να βελτιώσουν την παραγωγή τους με την προμήθεια ζώων υψηλών αποδόσεων. Όμως η παραδοσιακή μέθοδος εκτροφής που εφαρμόζεται σε συνδυασμό με την μειωμένη αντοχή στις κακοχίτες που οι φυλές υψηλών αποδόσεων εμφανίζουν δεν επιτρέπει τη βελτιστοποίηση των αποδόσεων. Τις περισσότερες φορές συνεπάγεται οικονομικές απώλειες για τους εκτροφείς.

Εδώ καλείται μια Κτηνιατρική Σχολή να προσφέρει έργο. Η Κτηνιατρική Σχολή με το εξειδικευμένο προσωπικό της, μπορεί να προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις. Οι καθηγητές της μπορούν να πληροφορούν και να εποπτεύουν την εφαρμογή και τήρηση σύγχρονων μεθόδων εκτροφής. Η παρουσία εξοπλισμένων εργαστηρίων θα επιτρέψει την ακριβή διάγνωση των ζωνόσων που πλήττουν τα κοπάδια της Ηπείρου. Η ύπαρξη ειδικών σην μεταποίησης ζωικών προϊόντων θα βελτιώσει την ποσότητα και κυρίως την ποιότητα των προϊόντων. Και φυσικά η ύπαρξη αυτής της Σχολής θα βελτιώσει την επιστημονική κατάσταση των κτηνιάτρων που εργάζονται στην Ηπειρο.

Συγκεκριμένα τα Ιωάννινα προσφέρονται για την εγκατάσταση Κτηνιατρικής Σχολής. Η ύπαρξη της Ιατρικής Σχολής στα Ιωάννινα είναι ιδιαίτερα σημαντική, τα εργαστήρια της οποίας θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από την Κτηνιατρική Σχολή στα πρώτα βήματά της. Η θέση της Πανεπιστημιούπολης σε αγροτικό χώρο επιτρέπει τη δημιουργία ακροατηρίου για την εκτροφή ζώων με τα οποία θα διδάσκονται οι φοιτητές. Η ύπαρξη σύγχρονων μεγάλων πανόσων σε μικρή απόσταση από τα Ιωάννινα διευκολύνει τις εκπαιδευτικές εκδρομές σε αυτές. Τέλος το ιδιαίτερο κύρος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων τόσο στην Ελληνική όσο και στην παγκόσμια επιστημονική κοινότητα θα είναι αποφασιστικός παράγοντας για την προσέλκυση διδακτικού προσωπικού υψηλού επιπέδου.

Η δημιουργία Κτηνιατρικής Σχολής είναι μια αναγκαιότητα για το φτωχό σχετικά τόπο μας. Θα είναι πραγματικά κόμμα αν, λόγω έλλειψης διορατικότητας η μικροπληκτική συμπεριφορά, η προσπάθεια αυτή δεν καρποφορήσει. Ο σκοπός αυτός πρέπει να βοηθηθεί από τους τοπικούς παράγοντες και γενικότερα όλους αυτούς που νοιάζονται την Ηπειρο.

Ευάγγελος Κ. Οικονόμου
Τελεόφορος Κτηνιατρικής Σχολής
Αριστοτέλ. Παν/μίου Θεσσαλονίκης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
Γιαννακόπουλος, Αθ.: Ορνιθοτροφία, Θεσσαλονίκη 1991.
Ζυγιδάκης, Δ.: Καταστροφές, Ν.: Γεωπονική, Θεσσαλονίκη 1992.
Κατσούνης, Ν.: Χοιροτροφία, Θεσσαλονίκη 1992.
Κατσούνης, Ν.: Προβατοτροφία, Θεσσαλονίκη 1994.
Μπελιμπασάκης, Ν.: Βοοτροφία, Θεσσαλονίκη 1996.

Πολιτιστικός Σύλλογος
Λεπτοκαρυάς

Όπως κάθε χρόνο έτσι και εφέτος την πρώτη Κυριακή του Αυγούστου το χωριό μας ετέλεσε το ετήσιο μνημόσυνο υπέρ της δωρήτριας Ερικαίτη Ιωαννίδου.

Για τις οικογενειακές της ρίζες, την αγάπη προς το χωριό μας και την ζωή της αναφέρθηκε ο συγχωριανός μας, γιατρός Κώστας Τσιμόπουλος.

Στην επιμνημόσυνη δέηση παρευρέθηκε όλο το χωριό.

Ας είναι αιώνια η μνήμη της, θα την θυμόμαστε πάντα.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 1999
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΠΕΣΟΒΟΥ
«ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ»

Εντός των ημερών κυκλοφορεί το ημερολόγιο 1999 του συλλόγου του Καπεσόβου. Το θέμα του είναι η

Χάρτα της Ελλάδος του Ρήγα Βελεστινλή και κατ' επέκταση και ο ίδιος ο Ρήγας. Τα δώδεκα φύλλα της Χάρτας, οι δώδεκα μήνες του 1999 και πολλά κείμενα μικρά και μεγάλα. Η φροντίδα της έκδοσης ανήκει στα παιδιά του Καπεσόβου και η δαπάνη χορηγείται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων.

Σκοπός του Πολ. Συλλόγου Καπεσόβου είναι το ημερολόγιο να αποτελέσει κόσμημα κάθε βιβλιοθήκης Ζαγορίσας και Γιαννιώτικης, ώστε να μάθουμε επιτέλους τι ήταν και τι πρόσφερε ο Ρήγας στο έθνος μας, πέρα απ' την ζωή του και την ζωή των συντρήφων του.

Το Καπέσοβο νοιώθει απόλυτα ικανοποιημένο, που κλείνει το επετειακό έτος για τον Ρήγα και τον Σολωμό, με την έκδοση του ημερολογίου 1999, σε συνδυασμό και με τις άλλες εκδηλώσεις που οργάνωσε και συμμετείχε για τον Ρήγα και το έργο του.

Απ. Ντιναλέξης

Θέλετε παραδοσιακό κρασί, από Σουδενιώτικα αμπέλια;
Θα το βρείτε στο Καλπάκι στην Κάβα του Τάκη Αρβανίτη
Τηλέφωνο 0653/41.240

Νέα του τόπου μας

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ Α.Ν.Ε.Ζ.

Ιωάννινα, 10 Νοεμβρίου 1998: Πραγματοποιήθηκε την περασμένη εβδομάδα (Τρίτη 3/11/98) εκπαιδευτική εκδρομή της περιβαλλοντικής ομάδας της πρώτης τάξης του Πειραματικού Γυμνασίου Ζωσιμαίας στην περιοχή του Ζαγορίου, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των μαθητών για τα ξερολιθικά κτίσματα. Η επίσκεψη οργανώθηκε σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Εταιρεία Ζαγορίου (ΑΝ.Ε.Ζ.) στο πλαίσιο των ενεργειών του Ευρωπαϊκού προγράμματος REPPIS (Δικτύου των τόπων της Ξερολιθιάς). Στο δίκτυο του REPPIS συμμετέχουν από την Ελλάδα η περιοχή του Ζαγορίου και από την υπόλοιπη Ευρώπη οι χώρες: Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία με τις περιοχές Απουλία, Προβηγκία και Μαγιόρκα αντίστοιχα. Το πιλοτικό αυτό πολυπεριφερειακό πρόγραμμα είναι ενταγμένο στο άρθρο 10 του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) στο κομμάτι του πολιτισμού.

Κατά την διάρκεια της επίσκεψης αναλύθηκαν και παρουσιάστηκαν από την συντονίστρια του προγράμματος κ. Ελένη Παγκρατίου οι τύποι των Ξερολιθικών κτισμάτων που συναντάμε στην περιοχή του Ζαγορίου, μιας περιοχής εξαιρετικά πλούσιας σε αριθμό και ποιότητα τέτοιου τύπου κατασκευών.

Ακόμη παρουσιάστηκε το σχέδιο αξιοποίησης των Ξερολιθικών αυτών κτισμάτων με την δημιουργία ενός «Δρόμου της Ξερολιθιάς». Δηλαδή μιας σειράς πεζοπορικών διαδρομών που θα αναδεικνύει τα κτίσματα από Ξερολιθιά. Οι διαδρομές αυτές περνούν από τα παλιά ιστορικά μονοπάτια που συνέδεαν τους οικισμούς μεταξύ τους και ξεκινώντας από τη Λεπτοκαρυά (στα ανατολικά) και φτάνοντας μέχρι τον Ελαφότοπο και τα Κάτω Πεδινά. Σε ένα μικρό τμήμα της διαδρομής που ενώνει τους Νεγάδες με τους Κήπους γίνονται μικρές επεμβάσεις αποκατάστασης Ξερολιθικών κτισμάτων, διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου τους και καλύτερης ανάδειξής τους. Οι διαδρομές αυτές σηματοδοτούνται και θα τυπωθεί ένας τουριστικός οδηγός με το σύνολο των διαδρομών και πληροφορίες για την αρχιτεκτονική κληρονομιά της Ξερολιθιάς.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ

Το ενδιαφέρον των Ζαγορίσιων για το φυσικό περιβάλλον πριν 62 χρόνια

«Την περασμένη Κυριακή η «Φιλοδασική Ένωση» του χωριού είχε την επιτυχημένη έμπνευση να διοργανώσει μία συγκέντρωση

με μορφωτικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα. Το πλήθος του κόσμου που παρευρέθηκε στη συγκέντρωση αυτή δείχνει την εκτίμησή με την οποία περιεβλήθηκε η Ένωση υπό το σύνολο των κατοίκων του χωριού μας. Γενημένη από την

ανάγκη για μια καλλίτερη αύριο κατόρθωσε σε μικρότατο διάστημα να εκτελέσει έργα και να δώσει κατευθύνσεις που πραγματικά θα μπορούσαν να ριθώσουν στις ψυχές των κατοίκων μας την ιδέα της αγάπης προς το πράσινο και να βγάλουν σκουριασμένες και βλαβερές νοοτροπίες σβύνοντας έτσι τους μαύρους χρόνους του πράσινου παρελθόντος. Δεν τους πτοήσανε ούτε οικονομικές ούτε άλλου είδους ανάγκες, την έφθασε μόνο η ηθική υποστήριξη των κατοίκων των οποίων σήμερα αποτελεί τη συνισταμένη του πόθου των για κάτι καλλίτερο να μην λησμονά με

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

«ΤΑ ΔΩΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΡΤΕΣ
ΤΗΣ UNISEF ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ
ΓΙΑ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ
ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ»

Το Πρατήριο της UNISEF, με τις κάρτες, τα τετράδια και τα διάφορα παιχνίδια της UNISEF θα λειτουργεί από 4-20 Δεκεμβρίου στην οδό Βλαχλείδη 9 και στο γκαρφέο 7 τις εξής ημέρες και ώρες:

ΤΡΙΤΗ απόγευμα: 6-8
ΤΕΤΑΡΤΗ πρωί 10-12 και απόγευμα 6-9
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ πρωί 9-12
ΣΑΒΒΑΤΟ πρωί 10-1
Πληροφορίες: κα Λυδία Φίλη, τηλ. 26.004 και 36.252

πως το κύριο της έργου δεν είναι αναδάσωσης και η φύτευση δέντρων σε ξηρούς τόπους αλλά εξάπλωσης της ιδέας της αγάπης του πρασίνου, είναι η μεγαλύτερη επιτυχία της.

Γιατί δείχνει ότι κάθε ένας από τα άτομα και κοινωνία συμφέρον που κρύβεται πίσω από το πράσινο και τη μορφωτική πολιτιστική αξία του.

Να διασωθεί το δάσος στο «Κορνήσι» της Κοινότητας Βίτσας

Υστερα από έξι χρόνια, επειδή η λαθρο-υλοτομία στη δασική έκταση και στο ονομαστό δάσος στο «Κορνήσι» της Κοινότητας Βίτσας Ζαγορίου έχει φτάσει στα όρια της καταστροφής των δασικών δέντρων, αναγκάζονται να επανέλθω και να αναγράφω πάλι. Με την πεποίθηση πως οι αρμόδιοι φορείς που έχουν την απόλυτη ευθύνη της προστασίας των δασικών δέντρων, των ιδιόκτητων κτημάτων, αλλά και της δασικής κοινότητας έκτασης, ύστερα από έξι χρόνια, καταλάβουν ότι θα πρέπει να ενεργήσουν χωρίς καθυστέρηση και να λάβουν αυστηρά και επείγοντα μέτρα, για την καταπολέμηση της ράσας, της λαθρο-υλοτομίας και εμπορίας των δασικών δέντρων.

Η τοποθεσία στο «Κορνήσι» είναι μια δασική περιοχή που βρίσκεται προς τα νότια της κοινότητας Βίτσας. Απέχει από αυτά μισή ώρα περίπου με τα πόδια και δέκα λεπτά με το αυτοκίνητο.

ΤΟ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

Πριν από δέκα χρόνια με δαπάνη του προγράμματος της ΕΟΚ δημιουργήθηκε κοινοτικός δρόμος, με αποκλειστικό και μόνο σκοπό την εξυπηρέτηση των κατοίκων της κοινότητας, για την καλλιέργεια των ιδιόκτητων κτημάτων τους.

Πριν από τον πόλεμο του 1940, οι κάτοικοι καλλιεργούσαν τα κτήματά τους. Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε, χρόνια δύσκολα και καταστροφικά, πολλά άλλαξαν από τότε, οι κάτοικοι δεν καλλιεργούσαν τα κτήματά τους.

Το «Κορνήσι» πριν από τον πόλεμο, ήταν μια περιοχή κατάφυτη από αρπείλια και οπωροφόρα δέντρα, κερασιές, μηλιές, κυδωνιές και άλλα δέντρα. Η μεσοπρόβλητη θέση του και το επικλινές έδαφος επέτρεπαν για τέτοιες καλλιέργειες. Δυστυχώς όμως, προπολεμικά η φυλοξήρα κατέστρεψε ολοκληρωτικά τα αμπέλια της περιοχής με τα ονομαστά σταφύλια και το εκλεκτό κρασί. Απέμειναν από τότε, γύρω από τα κτήματά τους τα οπωροφόρα δέντρα, χωρίς περιποίηση και φροντίδα τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα η περιοχή αυτή να αναδασωθεί με την πάροδο του χρόνου.

Με τα δύσκολα χρόνια που πέρασαν, οι περισσότεροι κάτοικοι του χωριού αναγκάστηκαν να φύγουν και να εγκατασταθούν, για περισσότερη ασφάλεια και καλύτερες συνθή-

κες ζωής, στα αστικά κέντρα.

Σήμερα οι κάτοικοι του χωριού, κατά την περίοδο του χειμώνα, είναι περίπου εκατό. Κατά την περίοδο όμως του καλοκαιριού το χωριό γεμίζει από κόσμο, ποτέ όμως δεν πλησιάζει τον αριθμό των κατοίκων που ζούσαν μόνιμα τα προπολεμικά χρόνια.

Στην όμορφη αυτή περιοχή του «Κορνήσι» πλεονάζουν τώρα τα δασικά δέντρα. Με την διάνοιξη του κοινοτικού δρόμου με χρήματα του προγράμματος της ΕΟΚ, πριν από δέκα περίπου χρόνια, άρχισε και η παράνομη υλοτομία των δασικών δέντρων της περιοχής από ελάχιστους ασυνείδητους λαθρο-υλοτόμους του χωριού, που δεν είναι παλαιοί κάτοικοι της κοινότητας, που διαθέτουν αλυσσοπρίονα, μικρά φορτηγά αυτοκίνητα και επιδίδονται συστηματικά στην καταστροφή και το κόψιμο των πανύψηλων δέντρων της περιοχής.

Η διάνοιξη αυτή του κοινοτικού δρόμου, ήταν μια απερισκεπτη και παράλογη απόφαση του τότε προέδρου και του κοινοτικού συμβουλίου. Διότι εκ των πραγμάτων απεδείχθη ότι, δεν εξυπηρετούσε τους ιδιοκτήτες για να καλλιεργήσουν τα κτήματά τους, γιατί είχαν πάψει να τα καλλιεργούν από χρόνια. Η διάνοιξη αυτή εξυπηρέτησε και εξυπηρετεί ακόμη και σήμερα, αποκλειστικά και μόνο, εκείνους που δεν σκέπτονται το καλό, αλλά επιδίδονται συστηματικά στο κόψιμο των δασικών δέντρων, την εμπορία της ξυλείας και την καταστροφή της δασικής έκτασης στο «Κορνήσι» και της κοινότητας.

Σωτήρια λύση και μοναδική είναι, η καταστροφή τμήματος της κοινοτικής οδού, μόνο έτσι θα σταματήσει οριστικά και θα διασωθεί το πανέμορφο δάσος στο «Κορνήσι» και κατ' επέκταση η δασική έκταση της κοινότητας.

Ο αγροφύλακας της κοινότητας γνωρίζει τους λαθρο-υλοτόμους, μπορεί σε μικρό χρονικό διάστημα να τους καταγγείλει ονομαστικά στο δικαστήριο. Γιατί τόσο χρόνια δεν το κάνει; Τότε γιατί πληρώνεται από το κράτος; Δεν γνωρίζει ότι είναι ο φύλακας των δασικών δέντρων που βρίσκονται στα ιδιόκτητα κτήματα και αυτά είναι πολλά;

Είναι γνωστό ότι, ο αγρονόμος Ζαγορίου κ. Παλαισιάνος γνωρίζει χρόνια τώρα την κατάσταση. Γιατί δεν λαμβάνει μέτρα εναντίον του αγροφύλακα της κοινότητας για εσκεμμένη και κατ' εξακολούθηση παράβαση καθήκοντος, για να υποστεί τις ανάλογες συνέπειες που προβλέπει ο νόμος;

Το 1992 επεσκέφθη προσωπικά τον τότε

δασάρχη Ιωαννίνων, του ανέφερα με κάθε λεπτομέρεια την παράνομη υλοτομία στην δασική έκταση της κοινότητας. Του έδωσα να διαβάσει το δημοσίευμά μου στην εφημερίδα το «Ζαγόρι μας» και την τοπική εφημερίδα «Ηπειρωτικός Αγών». Ανεγνώρισε τα δασι-πώθηκαν. Έστειλε δασικό υπάλληλο να εξετάσει επί τόπου την κατάσταση. Το αποτέλεσμα της εξέτασης ήταν να δημοσιεύσει τότε ότι, οι κάτοικοι της κοινότητας υλοτομούν από τα ιδιόκτητα κτήματά τους, για τους μήνες του χειμώνα και μόνο, για τις οικογενειακές ανάγκες τους.

Κάνω το ερώτημα τώρα στον δασάρχη Ιωαννίνων ότι, οι λαθρο-υλοτόμοι, τότε και τώρα, εξακολουθούν με μεγάλη άνεση και χωρίς συνέπειες το απάνθρωπο έργο τους την καταστροφή της δασικής έκτασης της κοινότητας;

Πως συμβιβάζεται με τη λογική ότι, οι λαθρο-υλοτόμοι κατ' όλη την διάρκεια του έτους να γερίζουν τις αυλές τους, τους χώρους έξω από τα σπίτια τους, με μεγάλες ποσότητες ξυλείας και την άλλη ημέρα να εμφανίζονται οι ποσότητες αυτές, ως δια μαγείας; Ο καλόπιστος αναγνώστης και κάτοικος της κοινότητας Βίτσας Ζαγορίου, ας βγάλει τα εύλογα συμπεράσματά του.

Το δασαρχείο Ιωαννίνων, έχει τη μεγάλη υποχρέωση να βρίσκει τους τρόπους και τα μέσα να επεμβαίνει με άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα, σε παρόμοιες περιπτώσεις καταστροφής των δασών. Αυτή είναι η ύπαρξή του και ο σκοπός του.

Για να επιτευχθεί όμως αυτό το φαινόμενο των καιρών μας, της παράνομης υλοτομίας, χρειάζεται και ο ανάλογος αριθμός δασοφυλάκων, που δυστυχώς δεν υπάρχει.

Υπάρχουν όμως οι επώνυμες καταγγελίες των κατοίκων της κοινότητας, βάσει των οποίων η δασική υπηρεσία έχει υποχρέωση και μπορεί να καταγγείλει και να παραπέμψει στη δικαιοσύνη τους λαθρο-υλοτόμους.

Μεγάλη υποχρέωση, για την προστασία και τη διάσωση του δάσους της κοινότητας, έχει και το νεοεκλεγέν δημοτικό συμβούλιο της κοινότητας Βίτσας Ζαγορίου, και η επιτροπή της κοινότητας Βίτσας Ζαγορίου. Να μην αδράνισουν και να πάρουν σύντομα τις αναγκαίες αποφάσεις τους.

Όλοι οι κάτοικοι της Βίτσας, ιδιαίτερα και περισσότερο εκείνοι που διαμένουν μόνιμα, να συμβάλλουν αποφασιστικά και θαρραλέα στη διάσωση του δάσους στο «Κορνήσι» και στην δασική έκταση της κοινότητας.

Φορτώστε!

Μετά τις χθεσινές αποκαλύψεις της «Η» για την καταστροφή και του δάσους της Βίτσας Ζαγορίου από την λαθρο-υλοτομία, είναι φανερό πλέον οι διαστάσεις του προβλήματος στο Νομό. Είναι χαρακτηριστικό, όπως μας καταγγέλλθηκε, ότι φορτηγά φορτώνουν και ξεφορτώνουν ανενόχλητα ξύλα σε διάφορες περιοχές, χωρίς καν τις απαιτούμενες άδειες από το Δασαρχείο.

Δεν τα βλέπουν όλα αυτά οι αρμόδιες υπηρεσίες; Και τι κάνουν; Η μήπως σταυρώνουν τα χέρια τους και αφήνουν τους παρανομούντες ανενόχλητους;

«Ηπειρος» 12/11/98

ΣΝ' ΑΡΡΕΝΤΑ

Μα, πως είναι δυνατόν, ψυχροί εξολοθρευτές, που τόσο αβυσσάνια καταπορεύονται τη φύση, πετσοκόβοντας την κυριολεκτικά με ορεινούς δρόμους ή και μ' άλλες παρεμφερείς εκδοκτικές αμώτες, να λογίζονται ως γηγενείς και απαραχάρκτοι κληρονόμοι ενός θαυμαστού πολιτισμού χιλιάδων ετών, κι όχι απεχθή και άθλια μούλκα των βαρβαρικών φύλων, που επελαύνοντας ως άτακτες κατακτητικές ορδές, ξεκλήρισαν με τα αιμοσταγή τους ένστικτα και την ακόρεστη αρπακτική τους τάση τον πολιτισμό και μεγαλειώδη αυτόν σε παγκόσμια έκφραση πολιτισμό;

Φωκίων Ιωαν. Καψάλης

ΠΡΟΣ ΤΥΜΦΑΙΟΥΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α'

(Ως Τυμφάιοι νοούνται: 1. Όσοι αποδέχτηκαν αδιαμαρτύρητα την ονομασία του Δήμου μας ως «Δήμο Τύμφης», εξοστρακίζοντας το Ζαγόρι. 2. Εκείνοι που ενήργησαν για τη νέα ονομασία και εισήχθησαν ανάλογα. 3. Αυτοί που αγωνίστηκαν και θα αγωνιστούν για την παγίωση των τελεσμένων και 4. Όλοι όσοι θα ανεχθούν το «Τύμφη» έστω και σε σύνθετη μετονομασία του Δήμου μας).

Αγαπητοί Τυμφάιοι

Αρχικώς οφείλω να σας συγχαρώ για την περιφανή νίκη σας επί των Ζαγορισίων στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές. Αυτή δεν ήταν νίκη. Ήταν θρίαμβος. Ήταν η νίκη του ορμητικού νέου επί του αδρανούς παλαιού. Συγχαρητήρια, αγαπητοί, που τελικά καταφέρατε να εκτοπίσετε το κοινότατο όνομα Ζαγόρι και να εδραιώσετε το ξεκουσμένο Τύμφη (κ. Γκαμήλα). Εδώ, συνειρμικά σκεπτόμενος, φέρω στη μνήμη μου το γνωστό μύθο με το πάθημα της αλεπούς, που δέχτηκε, όταν έξω είχε κακοκαιρία, να φιλοξενήσει το σκαντζόχοιρο στη φωλιά της και σιγά σιγά βρέθηκε, με τη βοήθεια των αγκαθιών, έξω απ' αυτήν. Έτσι ακριβώς, επιτρέψτε μου, παραλλήλως την αντικατάσταση του ονόματος Ζαγόρι από το Τύμφη. Είμαι υποχρεωμένος, εκ των πραγμάτων λουπόν, να παραδεχτώ ως εξυπνότερον τον «αγαθό» σκαντζόχοιρο απ' την «παμπόνηρη» (;) αλεπού.

Το Ζαγόρι, αγαπητοί, που τόσα χρόνια χάριζε σ' όλους το όνομά του και όλα τα εξ αυτού απορρέοντα, κατατροπώθηκε. Και πρέπει να είστε περήφανοι γι' αυτό.

Το συμφέρον νίκησε την ΙΔΕΑ. Η ύλη το ΠΝΕΥΜΑ. Το Ζαγόρι, όπως αποδείχτηκε, δεν κατάφερε να απομοιάσει αρκετούς από τους τωρινούς κατοίκους του, που θέλουν μεν να λέγονται Ζαγορίσιοι, αλλά δεν είναι, αφού ΚΑΝΕΝΑΣ πραγματικός Ζαγορίσιος δεν δέχεται να αλλάξει το όνομα της πατρίδας του ή να δεχτεί προσμίξεις και διάφορα συνθετικά. Η συσπείρωση μιας ομάδας, που εμπειρείχε απ' όλα (συμφέρον, συγγένειες, κοινοτισμό, φυλετική στήριξη κ.λ.π.), έδωσε το τελικό (;) χτύπημα. Το μόνο που δεν είχε μέσα της αυτή η συσπείρωση ήταν «λίγο από Ζαγόρι».

Επιστολές

Σας συγχαίρω επί πλέον, αγαπητοί, διότι προσεταιριστήκατε αρκετούς από τους Ζαγορίσιους, που αφού εγκατέλειψαν ΤΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΖΑΓΟΡΙΣΙΟ ΔΟΓΜΑ, ασπάστηκαν τον «ΤΥΜΦΙΣΜΟΝ», συμπαράταχθηκαν παρά το πλευρό σας και σας χάρισαν τελικώς τη νίκη. Και καλά έπαθαν οι Ζαγορίσιοι, διότι δε γνώριζαν τι θέρμαιναν στον κόρφο τους τόσα χρόνια. Ακούς εκεί Τύμφη αντί Ζαγορίου! Δεν είναι ιεροσυλία;

Πάνε όμως αυτά. Πέρασαν (;). Δεν συμφέρει εξ άλλου να τα ανακατεύουμε. Εκείνο που έχει σημασία είναι το μέλλον. Και αυτό διαγράφεται λαμπρό για την Τύμφη, αφού διανοίγονται θαυμάσιες προοπτικές. Διαβάζοντας τις εφημερίδες ανακάλυψα κάτι σπουδαίο.

Οι Τυμφάιοι δεν είναι ΑΝΑΔΕΛΦΟΙ. Δεν είναι ΜΟΝΟΙ σ' αυτόν τον κόσμο. Υπάρχουν, αγαπητοί και άλλοι Τυμφάιοι. Έχουν και αυτοί Δήμο, που έλκει την ονομασία του από το ένδοξο βουνό, την Τύμφη. Κατοικοεδρεύουν Β.Α. της Καλαμπάκας, αλλά φαίνεται ότι κατάγονται από Τυμφάιους, οι οποίοι κατηφόρισαν κατά το παρελθόν προς τη Θεσσαλία και γι' αυτό τίμησαν το Δήμο τους με το όνομα αυτό.

Βέβαια εκείνοι βρίσκονται μακριά από το περιήφανο βουνό, αλλά το τιμούν δεόντως και αυτό δημιουργεί υποχρεώσεις στο Δήμο Τύμφης. Η μητρόπολη των απανταχού Τυμφάιων, που έχει έδρα της τα ιερά χώματα, πρέπει να αρωθεί στο ύψος των περιστάσεων.

Οι άλλοι Τυμφάιοι, ο «Δήμος Τυμφάιων Τρικάλων» δηλαδή, πρέπει να αισθανθεί τη θαλπωρή και την αγκαλιά της. Πρέπει αμέσως και πριν απ' όλα τ' άλλα, να γίνει αδελφοποίηση των δύο Δήμων. Οι ευκαιρίες δεν παρουσιάζονται κάθε μέρα. Τώρα, που η συγχωρία είναι ευνοϊκή, τώρα πρέπει να γίνει και η αδελφοποίηση.

Τώρα, γιατί και στους δυο Δήμους έχουν εκλεγεί συνδυασμοί που στηρίχτηκαν από το ΚΚΕ, γνωστό πρωτοπόρο του διεθνισμού και της αλληλεγγύης. Μην αργοπορείτε λουπόν.

Αυτά είχα να γράψω προς το παρόν, αλλά έχετε τη διαβεβαίωσή μου πως θα σας σκέπτομαι και πως οι επιστολές μου θα είναι αναλογες με τις πράξεις σας, που αφο-

ρούν το ΑΘΑΝΑΤΟ ΖΑΓΟΡΙ και την ΙΣΤΟΡΙΑ.

Λεπτοκαρύα 2-11-1998
Πάντα κοντά σας
ΕΝΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ
ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΣ
(Καθολικός διαμαρτυρόμενος
Για την αντιγραφική
ΦΙΛΙΠΠΟΣ Ν. ΜΗΤΣΙΜΑΡΗΣ
Δάσκαλος
τέως Κοινοτικός Σύμβουλος
Λεπτοκαρύας ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΛΕΙΨΗΣ

Στην επιστολή του συμπατριώτη και συνδρομητή μας ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΚΟΥΒΗ, που δημοσιεύτηκε στο τεύχος αριθ. 245 του μηνός Σ/ρίου (σελίδα 7) και αφορούσε στα έργα διατήρησης και συντήρησης του Μοναστηριού «Σπηλιώτισσας» (Αρίστη), ο δαίμων τον τυπογραφείου «έφαγε» ολόκληρη φράση από την τελευταία παράγραφο, έτσι που να μην αποδίδεται σωστά το νόημά της.

Η Συντακτική Επιτροπή, ζητάει συγγνώμη και για τη θεραπεία της παράλειψης αυτής επαναδημοσιεύουμε ολόκληρη την επιστολή, μας και το ...κακό «δευτέρω», αφού η διόρθωση δεν καταχωρήθηκε ούτε στο προηγούμενο τεύχος του Οκτωβρίου, παρά την υπόσχεσή μας σε τηλεφωνική επικοινωνία μας με το φίλο μας επιστολογράφο. Γι' άλλη μια φορά συγγνώμη.

Από τη Σ.Ε.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΗ ΜΑΣ

Στην 3μηνιαία εφημερίδα «Ζαγορισιανά Νέα» (φύλλο 24/1998 σελ. 10) καθώς και στο 3μηνιαίο περιοδικό «Το Πάπιγκο» (φύλλο 11/1998 σελ. 4) που εκδίδονται στην Αθήνα, δημοσιεύεται κείμενο με τίτλο «Ζαγόρι, φύση και πολιτισμός». Το κείμενο αυτό εμφανίζεται ως περίληψη εισήγησης της αρχιτέκτονος κυρίας Αλίκης Στάρα, «συντονίστριας "LIFE" Αναπτυξιακού Συνδέσμου Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου σε παγκόσμιο επίσημο συνέδριο» με τίτλο «Τουρισμός-πολιτισμός στην αειφόρο ανάπτυξη» στις 19-5-1998 (ο τόπος όπου έγινε το συνέδριο δεν αναφέρεται στο κείμενο).

Μεταξύ των άλλων στην παράγραφο 33 του κειμένου αυτού με

τίτλο «πilotικά έργα» αναφέρεται ως έργο του προγράμματος LIFE και «η συντήρηση και διατήρηση της πόρτας και του καμπαριού του Μοναστηριού Σπηλιώτισσας».

Ως μέλος του Δ.Σ. του συλλόγου «Ένωση Αρίστης-Βίκου Ζαγορίου» (που εδρεύει στην Αθήνα και έχει ως μέλη του όσους κατοικούν από την Κοινότητα Αρίστης και κατοικούν στην Αθήνα και στην ευρύτερη περιοχή της Παλαιάννου από το Μεγάλο Παπικό, εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και ευχόμενός μας με πρωτοβουλία του συλλόγου μας και την γενναία συμβολή οικονομική και άλλη, όλων των μελών του συλλόγου και των συγχωριανών μας.

Με ενέργειές μας χρηματοδοτήθηκε η σύνταξη της σχετικής λίστας και ξεκίνησε το έργο με πλήρη, φυσικά, κάλυψη και βλεψη της 8ης Εφορίας Βίτσων Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων (1994).

Πέρα από τα συγκεκριμένα χρηματικά ποσά από συγχωριανούς και φίλους (ξεπερνούν τα εκατομμύρια), η κύρια χρηματοδότηση του έργου προήλθε από:

1) Πιστώσεις του Υπουργείου Πολιτισμού (1994, 8 εκατομμύρια).
2) Επιχορήγηση της «Εταιρείας Επιτροπής για τη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς» (1996, 12 εκατομμύρια) και
3) Επιχορήγηση από το πρόγραμμα INTERREG II που διατίθεται το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (1998, 70 εκατομμύρια).

Από όσα γνωρίζω ομείνω ότι εργασίες που έγιναν στο μνηστήρι της Σπηλιώτισσας, λαμβανομένων φυσικά και μεταναστών, χρηματοδοτούνται από ποσά που προανέφερα. Το πρόγραμμα LIFE δεν είχε ούτε υποαids ούτε συμμετοχή στο αυτό από το 1994 μέχρι σήμερα.

Αν μου διαφεύγει ενδεχομένως κάτι θα παρακαλούσα την Εταιρεία συντονίστρια του προγράμματος LIFE να δώσει συγχαρητήρια για την «συντήρηση και διατήρηση της πόρτας και του καμπαριού» από το πρόγραμμα LIFE. (Τι έγινε, τότε, που δεν διατέθηκε κ.λ.π.).

Ευχαριστίες για την φιλοξενία
Χρήστος Γκούβης

ΑΝΘ ΡΑΒΕΝΙΑ

Συγχαρητήρια

— Στους επιτυχόντες εγγονούς μας:

1. Δημήτρη Μπίτσα του Άλκη και της Δέσποινας που πέρασε 12ος στην Ιατρική Ιωαννίνων και 2. Γιώργο Μπαλαφούτη του Γιάννη και της Λίτσας που πέρασε 3ος στο Τμήμα Μαθηματικών Ηρακλείου Κρήτης, δύο από τα ένδεκα διατέλλοντα του αείμνηστου πατέρα μας Παπαγιώργη Παπιδά, εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και ευχόμενός μας με πρωτοβουλία του συλλόγου μας και την γενναία συμβολή οικονομική και άλλη, όλων των μελών του συλλόγου και των συγχωριανών μας.

Ο παππούς και η γιαγιά Δημήτριος και Βασιλική Γκερλέ

ΒΙΤΣΑ

Γάμος

— Στις 14 Νοεμβρίου, στον ιερό Ναό Αγίου Ιωάννου Μαρκοπούλου, έγινε ο γάμος της Κτηνιάτρου Δημήτρας Β. Μπιτσαβάνη με τον Ηλεκτρολόγο Μηχανικό Σωτήρη Ι. Νικολάου. Στο ευτυχισμένο ζευγάρι τις καλύτερες ευχές μας.

Ηλέκτρα - Λάμπρος - Κούλα - Φίλιππας

Θάνατοι

— Στις 27 Οκτωβρίου πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε την επομένη στον Ι. Ν. Περιβλέπτου, η χωριανή μας συν/χος δασκάλα Ολγα Δ. Πίκου.

Στην οικογένεια του γιου της και λοιπούς συγγενείς εκφράζουμε τα βαθύτατα συλλυπητήριά μας.

— Στις 10 Νοεμβρίου πέθανε στην Αθήνα, ο χωριανός μας Δημήτριος Στούπης.

Στην οικογένειά του και λοι-

ΔΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ

Στις 6 Οκτωβρίου πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο ιερέας και συγχωριανός μας Γεώργιος Πεζοδρόμος (Παπαγιώργης) που πριν από 37 χρόνια και την ίδια σχεδόν ημερομηνία, έχασε τη σύντροφό του (Φιλομήλα Πρεσβυτέρα).

Τελευταίος της Ρίζαρείου, διορίστη υγειονομικός υπάλληλος. Η αγάπη του όμως για το χωριό, τον παρακίνησε να χειροτονηθεί ιερέας του χωριού του.

Οι συνθήκες όμως της ζωής τον ανάγκασαν να εγκατασταθεί στην Αθήνα. Πάλεψε πολύ σκληρά και αποκατέστησε τα παιδιά του. Τέλειος λειτουργός και η φροντίδα του για την εκκλησία άφησε μνήμες.

Ας είναι αιώνια η μνήμη του και ελαφρύ το χόμα της Αττικής.

Α. Π.

Κοινωνικά

πούς συγγενείς τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Φ.Β.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Συγχαρητήρια

— Εκφράζω τα θερμά μου συγχαρητήρια στον κ. Μιχάλη Οικονομίδη που ανέλαβε σχολικός σύμβουλος καλών τεχνών με έδρα την Θεσ/νίκη και αρμοχώρα από το Γερακάρη Τρικάλων.

Η γαμήλια δεξίωση δόθηκε στο Εκπολιτιστικό Κέντρο του Συλλόγου Φραγκάδων, όπου οι

Α. Ντιναλέξης

Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσ/νίκη στις 7-10-98 η Φανή Γεωργ. Σολωμού. Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στη σύζυγο κ. Γεώργιο Σολωμό, στα παιδιά της και εγγόνια της.

Β. Τζιόβας - Α. Ντιναλέξης

ΕΛΑΤΗ

Συγχαρητήρια

— Στον αγαπητό μας Αλέξη του Λευτέρη Παπαθανασίου επιτυχόντα στη Σχολή Διοίκησης - Οικονομίας (Σχολ. Τουρ. Επιχειρήσεων Ηπείρου), θερμά συγχαρητήρια.

Οικ. Βασίλη Τζιόβα

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστούμε τη «Γεωποινική» του κ. Τσίλη που μας έδωσε δωρεάν ζιζανιοκτόνο για την καταπολέμηση των αγριόχορτων στο Νεκροταφείο Κάτω Πεδινών.

Απ' την Εκκλησιαστική Επιτροπή

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Γάμοι

— Το Σάββατο το απόγευμα 31 Οκτωβρίου 1998, παρουσία συγγενών, φίλων και πλήθους προσκεκλημένων στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων, έγινε παραδοσιακός γάμος της συγχωριανής μας Ξένιας Καραπιτέρη και του Θύμιου Μπουχώρα από το Γερακάρη Τρικάλων.

Η γαμήλια δεξίωση δόθηκε στο Εκπολιτιστικό Κέντρο του Συλλόγου Φραγκάδων, όπου οι

Θ.Σ.

Συγχαρητήρια

— Η οικογένεια της Τσιγιάννης Ελένης, συγχαίρει την Όλγα και τον Νίκο Καραπιτέρη, για τον άφογο γάμο που κάνανε στην κόρη τους Ξανθίππη και εύχεται στους νεόνυμφους να ζήσουν ευτυχισμένοι.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΝ. ΔΟΥΚΑΣ

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Καπέσοβο. Γιος του Αναστασίου και της Πηνελόπης Δούκα, που είχαν τέσσερα παιδιά και μια κόρη. Η Ολυμπιάδα πέθανε στο άνθος της ηλικίας της. Ο Ιωάννης (Γιάγκος), ο Κων/νος και πρόσφατα ο Ορέστης, προαπεβίωσαν τον Λευτέρη. Σαν μικρότερος τούλαχε να ξεπροβοδίσει όλα τα αδέρφια του. Μεγάλη οικογένεια με δυσκολίες και κόπους. Με πολλές χαρές και λύπες. Όμως ο Αναστάσης και η Πούσιω μεγάλωσαν και ανθήρεψαν σωστά τα παιδιά τους. Ο Γιάγκος σπούδασε δάσκαλος, ο Ορέστης έγινε δικαστικός υπάλληλος, ο Κων/νος έγινε τελωνειακός υπάλληλος και ο Λευτέρης δάσκαλος. Ο Λευτέρης τελείωσε την Ακαδημία Ιωαννίνων και υπηρέτησε σε πολλά χωριά της Ηπείρου. Διακρίθηκε τόσο για το ήθος του, όσο και για την παιδαγωγική του ικανότητα. Έλαμψε σαν εκπαιδευτικός, όπως, άλλωστε, όλοι οι παλιοί δάσκαλοι του Ζαγορίου. Όταν ήρθε η ώρα, η υπηρεσία τον κάλεσε να διδάξει στα Πρώτα Δημοτικά Σχολεία της Ακαδημίας Ιωαννίνων και από κει στάλθηκε Επιθεωρητής Δημοτικών Σχολείων Φιλατών. Οι δάσκαλοι, οι μαθητές και οι πολίτες της περιοχής τον υπεραγαπούσαν. Πρόσφατα συνάντησε στο Τσεπέλοβο εκδρομείς απ' το ΚΑΠΗ Φιλατών και η συγκίνησή του ήταν μεγάλη, μια που βοήθη πολλούς παλιούς φίλους του. Πέρα απ' τις εκπαιδευτικές εθιμαγωγίες, το 1973 εξέδωσε στα Γιάννινα το βιβλίο «Η μάχη των Πιστών», που ιστορήθηκε απ' τον Αθ. Τριγωνίδη, το οποίο προλόγησε και επιτελέθηκε. Απ' την συνταξιοδότησή του και μετά, περνούσε τον περισσότερο χρόνο του στο Καπέσοβο, μαζί με την γυναίκα του Νίτσα και την κοινιάδα του Ολγα. Αγαμείστηκε στα κοινά του χωριού και διετέλεσε κοινοτικός σύμβουλος και μέλος της Εφορευτικής επιτροπής του Κληροδοτήματος Πισσάλη. Η πείρα του και η κρίση του πάντοτε πολύτιμες. Τις τελευταίες δεκαετίες ήταν δεξιός ψάλης στην εκκλησιά μας. Το χόμια της φωνής του, η καθαρότητα της άρθρωσης και η γνώση των ήχων μετέδιδαν στο εκκλησίασμα κατανύξη κι ευερέθεια. Πολλοί παπάδες πέρασαν απ' το χωριό μας μετά απ' τον παπα Κωνσταντή (μεγάλη φωνή) κι όλοι οι δάσκαλοι κι εκπαιδευτές απ' τον Λευτέρη, όπως γίνονταν παλιότερα με άλλους παπάδες, που είχαν την τύχη να διδασκούν και να ακούνε τον Αναστάση Δούκα, που ήταν κι αυτός πρώτος ψάλης. Ο Λευτέρης κι η Νίτσα δεν ευτύχησαν να έχουν παιδιά, όμως τα ανήψια κι απ' τις δυο πλευρές τον υπεραγαπούσαν. Ο Λευτέρης ήταν αγαπητός απ' τους μεγάλους και σεβαστός απ' τους μικρότερους. Απροσδόκητος ο θάνατός του και μεγάλη η έλπιή του. Στη μικρή κοινωνία μας κατείχε ένα μεγάλο κομμάτι, που δύσκολα θα γεμίσει. Η μνήμη του θα είναι μερτάς μας φάρος και οδηγός.

Απ. Ντιναλέξης

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Εις μνήμη του αποβιώσαντος εις Θεσσαλονίκη συγχωριανού μας Νικολάου Βαστέλη προσέφεραν στην Εκκλησία μας η σύζυγός του Νίκη 100.000 δρχ. οι αδελφές του Χρυσούλα και Θέλμα 100.000 δρχ.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ευχαριστεί για τις προσφορές και προσεύχεται για την ανάπαυση της ψυχής του.

ΒΙΤΣΑ

— Η Ευγενία Χαρισιάδη και οι οικογένειες Αλίκης Χαρισιάδη - Παναγιώτη Μπαράτσα και Ανδρέα Βαταβάλη, εις μνήμη του Δημητρίου Χαρισιάδη, αντί στεφάνου προσέφεραν χρηματικό ποσό για τις ανάγκες της Ιεράς Μονής Προφήτου Ηλία Βίτσας.

Η μοναστηριακή επιτροπή τους ευχαριστεί.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

— Η οικογένεια Πανσανία Ζακολίκου πρόσφερε το ποσό των 20.000 δρχ. για τους σκοπούς της Αδελφότητας Καπεσοβιτών Αττικής στη μνήμη του εκλιπόντος αντιπροέδρου της Ορέστη Δούκα.

Το Δ.Σ. τους ευχαριστεί θερμά.

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ

— Ο κ. Γεώργιος Δεμάτης στη

μνήμη της Πελαγίας Καψάλη πρόσφερε στον Άγιο Αθανάσιο το ποσό των 10.000 δρχ.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

— Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Σκαμνελίου ευχαριστεί ιδιαίτερα την κυρία Ισμήνη Παπαχατζοπούλου - αρχόντισσα και ευεργέτιδα των ιερών Ναών μας για την μεγάλη προσφορά της του ποσού «1.000.000 δρχ.» για τη συντήρηση και αναπαλαίωση των εκκλησιών μας.

Ο ταμίας
Απόστολος Σουκοβέλος

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

— Στη μνήμη των αλησιμόνων των Πέτρου και Λουκίας Γιαννακού «ανώνυμος» προσέφερε για

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Ο κ. Σουκοβέλος Απόστολος πρόσφερε 5.000 δρχ. για τους σκοπούς της εφημερίδας μας.

— Η οικογένεια Ιάσωνα Ξάνθου 5.000 δρχ. στη μνήμη των γονέων μας ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΑ και ΑΓΛΑΪΑΣ ΞΑΝΘΟΥ και ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

10.000

Δημητριάδου Ελένη (2)
Ζαρουχλιώτη Ευγενία
Παρλαπάς Ν. Δημήτριος (2)
Σιούτης Παναγιώτης (2)

5.000

Βούδας Θεόδωρος
Βούρας Ξενοφών
Δέμκας Γεώργιος
Ηλιάδης Αναστάσιος
Καραγιάννης Ηλίας
Λαζαρίδου Πηνελόπη
Πετράκη Ειρήνη
Πετράκης Σπυρίδων
Σβώλου Ασπασία
Σωτηρόπουλος Γεώργιος
Χαρισιάδου Ελένη
Χαρισιάδου Ευγενία

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

τον Άγιο Νικόλαο Τσεπελόβου δραχμ. τριάντα χιλιάδες (30.000).

Ας είναι αιώνια η μνήμη των.

Η Εκκλ. Επιτροπή

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

12.000

Παπαβασιλείου Κων/νος (4)

11.500

Γιακουμής Ευάγγελος (4)

9.000

Κέντρος Νικόλαος (3)

8.500

Βασδέκης Κίμων (3)
Βούστρου Μαριγώ (3)
Ζαμπάλας Αντώνιος (3)
Λώλης Λεωνίδας (3)
Νιτσιάκος Βασίλειος (3)
Παπακοσμά-Δούβλη Κρίνα (3)
Παπακώστα Ευανθία (3)
Παπαχρήστου Κων/νος (3)
Σακελλαρίου Παρασκευή (3)
Στεργίου Κων/νος (3)
Συνίκης Παύλος (3)
Τζόκα Πηνελόπη (3)
Τσέπη Κούλα (3)
Τσέφας Μιχαήλ (3)

6.000

Βασδέκης Ιωάννης (2)
Καμτσίκας Ευρίκλεια (2)
Σταθά Φιλομήλα (2)
Τζόκας Ευστάθιος (2)
Χατζής Δημήτριος (2)

5.500

Γοργόλη Γκρέτα (2)
Ζησιάδη Ανδρονίκη (2)
Καραβίδας Νικόλαος (2)

3.000

Βελλιόπουλος Αλέκος
Γεναδίου-Φρίγκα Αριστέα
Γιαννακός Παύλος
Γκάνη Ειρήνη
Γκερλέ-Μπίτσα Δέσποινα
Δόση Κλεοπάτρα
Καραγιαννίδη Πόπη
Κατσιούλης Βασίλειος
Κουμπής Γεώργιος
Παπαδάτου-Εξαρχοπούλου Ιφιγένεια
Παπαζογλου Κων/νος
Παπακώστα-Συκιώτη Χρυσή
Πετρινός Χριστόδουλος
Τόλογλου Ανδρέας
Τόλογλου Οδυσσεύς
Τσόντζος Ηλίας

2.500

Χατζής Δημήτριος

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:

ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
4. ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΚΑΛΛΥ
5. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
6. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
7. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
8. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
9. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
10. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

★

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 3017

★

Υπεύθυνος Ύλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

★

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές, εμβάσματα:

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και Μυροπολιείο

ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόφου Βύρωνα 21

Ιωάννινα 45444.

Κατάθεση ετήσια

συνδρομή δρχ. 3.000

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ

- Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.

28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμινάρη)

Τηλ. 20.544 - 27.845

Ιωάννινα 454 44

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΕΛΕΥΘ. (ΚΛΑΙΡΗ) Α.
ΔΕΣΚΑ-ΖΗΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ιατρός Μικροβιολόγος (βιοπαθολόγος)

Εκτελούνται μικροβιολογικές,
βιοχημικές, ορμονικές, αιματολογικές,
ανοσολογικές εξετάσεις

Δωδώνης 24 (έναντι Ξενία)

τηλ. Ιατρείου 47.447-τηλ. οικίας 47.124

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ε. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

Ιατρός
Ειδικός Γαστρεντερολόγος

Video -
Ενδοσκόπησης πεπτικού

28ης Οκτωβρίου 49

Ιωάννινα

Τηλ. & Fax (0651) 76.975 -

Κινητό 093-490.211